

UDVIKLING FOR UDVIKLINGSHÆMMEDE. NR. 4. JULI 2014

lev
bladet

63. ÅRGANG

Sejre, nederlag og 10.000 kram

– Kom med til
Special Olympics
Idrætsstævne

”Et matchende tilbud” til Helle

– Men tilbuddet om
en ny bolig var tvang
– og ulovligt

Ulovlig
administrations-
praksis af
førtidspension
– Løsningen ligger
dog lige for...

»Alle har ret til et fedt højskoleophold«

Her bliver
ALLE
set og hørt

Venskaber, oplevelser og udfordringer

Slanke- linjen

Livsglæde
Spis sundt
Dyrk sjov motion

Den praktiske linje

er bl.a.
Have og Natur
Cykelværksted
IT- og
medieværksted

STU

Klar til at flytte
hjemme fra
Leve sundt og
selvstændigt

Højskole er også

Friluftsliv
Musik · Drama
Billedkunst

Djurslands Folkehøjskole

En højskole for alle - også for udviklingshæmmede

www.djfh.dk

Drammelstrupvej 15 · Tirstrup · 8400 Ebeltoft · Telefon: 87 52 91 20 · post@djfh.dk

ind- hold

- 4 Kort nyt**
- 5 Leder** – Indespærring
- 6 "Et matchende tilbud" til Helle**
– Men tilbuddet om en ny bolig var tvang – og ulovligt
- 12 10.000 kram** – Kom med til Special Olympics Idrætsstævne
- 18 Ulovlig administrationspraksis af førtidspension**
– Nem løsning: Udsend en præciserende vejledning
- 21 Nyt fra rådgivningen** – Får lov at beholde forkert udbetalt bistandstillæg
- 23 Befordring til lægebesøg** – Minister tydeliggør reglerne
- 24 Når ens søster er baglænsudviklet**
– På kursus i at have en søskende med udviklingshæmning
- 31 Indkaldelse til landsmøde og ekstraordinært repræsentantskabsmøde**
- 32 Debatten**
- 35 Arbejdstilsynet overser mennesker med udviklingshæmnings arbejdsmiljø**
- 42 Vores børn er på vej**
– Kursus om den vanskelige overgang fra børnehave til folkeskole
- 45 LEV nyt**
- 46 Kort nyt**

VIGTIGT NYT OM BOLIGSTØTTE

Bor du i et alment boligselskab og får boligstøtte, skal du ikke længere give besked til Udbetaling Danmark, hvis din husleje ændrer sig, eller der sker ændringer i din bolig, fx fordi den bygges om. Udbetaling Danmark får nu automatisk besked om det fra dit boligselskab. Du modtager altid et brev fra Udbetaling Danmark, hvis der sker ændringer for dig. Husk at tjekke, at oplysningerne i brevet er rigtige.

Bemærk, at du stadig skal give besked til Udbetaling Danmark, hvis der sker andre ændringer i din situation, fx hvis:

- Du flytter – også selv om du har givet besked til folkeregistret
- Indkomsten for dig eller én, du bor sammen med, ændrer sig
- Antallet af personer, der bor i boligen, ændrer sig

Det er vigtigt, at du giver Udbetaling Danmark besked med det samme, så du får det rigtige beløb. Så undgår du at skulle betale penge tilbage. Læs mere om boligstøtte på borger.dk/boligstoette. Du kan også kontakte Udbetaling Danmark på telefon 70 12 80 63.

STIG LANGVAD GENVALGT TIL FN'S HANDICAPKOMITÉ

Stig Langvad, formand for DH, er blevet genvalgt som uafhængig ekspert i FN's Handicapkomité. Det er Stig Langvads anden valgperiode.

De lande, der har ratificeret FN's Handicapkonvention, forpligter sig til regelmæssigt at sende rapporter til handicapkomitéen. Her skal regeringerne redegøre for, hvor langt man er kommet med at etablere lige muligheder for personer med handicap. Komitéen kan sætte undersøgelser i gang, hvis medlemmerne får mistanke om alvorlige brud på rettigheder for personer med handicap. Danmarks første rapport behandles i september 2014.

147 lande har i dag ratificeret FN's Handicapkonvention, mens 89 har ratificeret tillægsprotokollen. Folketinget har netop vedtaget at ratificere tillægsprotokollen.

Ny guide: IT-frivillige i kommunen

IT-frivillige kan hjælpe og inspirere borgere med funktionsnedsættelser til at bruge social IT – teknologi til at kommunikere, fastholde sociale relationer, lære og få nye kompetencer. Det kan gøre borgerne mere selvhjulpne og give øget livskvalitet i hverdagen.

En ny guide fra SUS' Social IT Lab giver inspiration til kommuner, der vil arbejde med IT-frivillige på sociale tilbud. Guiden beskriver en model for, hvordan kommuner, frivilligcentre, sociale tilbud og IT-virksomheder kan arbejde sammen om at inddrage IT-frivillige fra lokalsamfundet. Og den indeholder konkrete redskaber til at komme i gang med arbejdet.

Download guiden på sus.dk/udgivelser.

GUIDE: IT-FRIVILLIGE I KOMMUNEN

IT-frivillige giver værdi til borgere med funktionsnedsættelser
Og borgere med funktionsnedsættelse giver værdi til IT-frivillige

AF SYTTER KRISTENSEN,
LEVS LANDSFORMAND

Indespærring

"Helt centralt i regeringens handicappolitik står et samlet, overordnet mål om at skabe øget inklusion i samfundet. Inklusion handler om at sikre, at alle har lige muligheder og kan deltage i samfundslivet. Det handler om at kunne deltage og høre til og om at yde sit bidrag til fællesskabet. Inklusion er samtidig det vigtigste redskab til at sikre et godt og selvstændigt liv for personer med handicap".

Disse flotte ord stammer fra den handicappolitiske handlingsplan, "Et samfund for alle", som regeringen lancerede i oktober 2013. Men måske er det bare ord – og måske er det ikke noget, som regeringen føler sig synderligt forpligtet af?

En ny undersøgelse, som Socialpædagogerne (SL) netop har udgivet, viser i hvert fald, at udviklingen bevæger sig i den stik modsatte retning. Mennesker med udviklingshæmning og andre indgribende handicap har over de seneste fire år fået forringet deres "muligheder for at deltage i samfundet" – og for at "opleve et godt og selvstændigt liv".

Undersøgelsen dokumenterer, at der de seneste fire år er sket markante og beskæmmende forringelser af basale livsvilkår for de mennesker med handicap, som har størst behov for hjælp i hverdagen. Jeg efterlades med et klart og bedrøveligt billede af, at Danmark er i fuld gang med at spærre nogle af sine mest sårbare borgere inde. Det sker i et fængsel, hvor der ganske vist ikke er tremmer for vinduerne, men hvor konstante nedskæringer i den nødvendige hjælp og støtte grad-

vist lukker af i forhold til omverdenen. Et helt voksenliv vel at mærke.

Det mest nedslående ved SL's undersøgelse er, at der i årene siden 2011 praktisk taget er tilbagegang over hele linjen. Tendensen er nådesløs.

Lad mig her kort gengive to af de mest markante resultater fra undersøgelsen, der er baseret på spørgeskema-interview blandt pædagoger i botilbud, dagtilbud mv. til mennesker med udviklingshæmning og andre handicap (gennemført i 2011, 2013 og 2014):

- **Færre og færre får en ledsageordning med 15 timer månedligt (Servicelovens § 97).** I 2011 svarede 57 procent af pædagogerne, at "få" eller "ingen af borgerne" var tildelt en ledsageordning. I 2014 er det hele 74 procent som svarer dette.
- **Stadig flere afskæres fra udflugter og ferie.** I 2011 angav 20 procent af pædagogerne, at borgerne "i ringe grad" eller "slet ikke" havde mulighed for at vælge at tage på ferie, festival mv. To år senere, i 2013, var dette oppe på 28 procent og i 2014 er det 43 procent, der angiver dette svar.

Dette er klare og uhyggelige tegn på en igangværende indespærring. Dem som spærres inde er mennesker, som er helt afhængige af andres hjælp for at kunne "... deltage i samfundet" – og for at "... opleve et godt og selvstændigt liv". Dem, som spærres dem inde, er et samfund, der åbenbart oplever en så dyb krise, at der ikke har været nogen vej uden om den stadig tiltagende indespærring.

Hvis regeringen skal forholde sig til resultaterne af SL's undersøgelse, vil den med garanti henvise til det kommunale selvstyre og til borgernes mulighed for at klage. Med denne afværgeteknik fralægger man sig måske nok det formelle ansvar. Men hvor længe kan bukserne snart holde? Hvornår bliver afstanden mellem virkeligheden og de flotte ord i handlingsplanen, løfterne om at prioritere de svage osv., trods alt for stor?

Du kan læse mere om SL's undersøgelse på lev.dk.

”Et

matchende

tilbud”

til Helle

Ankestyrelsen ophævede den 17. marts Ishøj Kommunes beslutning om at flytte Helle fra hendes egen lejlighed gennem næsten 20 år til et § 108 tilbud. Dermed sluttede en halvandet år lang kamp for Helle og hendes mor...

AF SONJA PELLE NIELSEN, LEVS RÅDGIVNING ■ FOTO: HANS JUHL

”Liff Hansen får den opfattelse, at hun er på vej ud i en kamp for sin datters bolig, som hun vil tabe”

Da Liff Hansen i august 2012 modtager en indkaldelse fra Ishøj Kommune til et møde om indholdet i hendes datter Helles botilbud, aner hun uråd. Hun er på det tidspunkt klar over, at kommunens socialforvaltning sysler med at ændre datterens almene bolig gennem 20 år til et midlertidigt tilbud. Men hvad hun ikke ved er, at det bliver startskuddet til et langt og traumatisk forløb, som først slutter i foråret 2014. Heldigvis med det rigtige resultat for Helle og Liff. Her kan du læse en gennemgang af den lange sag, som i den grad viser, at en kommune ikke kender til, eller synes at den skal følge, den eksisterende lovgivning.

HELLE

Helle Schou er 42 år og har Rett syndrom. Det betyder, at hun er meget udviklingshæmmet og ikke kan klare sig selv. Helles mor, Liff, er derfor personlig værge for sin datter. Helle flyttede hjemmefra i 1994 og ind i en fin lejlighed på 46 m² beliggende i det nyrenoverede botilbud Løkkekrogen i Vallensbæk. Her har hun boet lige siden. Ejendommen blev opført efter lov om almene boliger – det betyder, at beboerne har individuelle lejekontrakter, modtager boligsikring og betaler indskud. Helle er glad for sin lejlighed, hun trives i den og nyder livet og fællesskabet med de øvrige beboere, hvoraf hun har boet sammen med nogle siden indflytningen i 1994. Ejendommen er beliggende i Vallensbæk, men på grund af kommunalreformens ”kattelmsaftaler” hører

ejendommen under Ishøj Kommune. Efter Liff Hansen har modtaget brev med indkaldelse til møde med Ishøj Kommune, kontakter hun lederen af bofællesskabet, som oplyser, at Ishøjs opfattelse er, at Helle ikke hører til målgruppen for Løkkekrogen og derfor skal visiteres til et andet og permanent tilbud. Hun nævner flere botilbud, som hun finder relevante for Helle – blandt andet et tilbud i Køge.

LEJEKONTRAKT

– DEN OPSIGER VI DA BARE

Ishøj Kommune oplyser, at Løkkekrogen er et tilbud efter Servicelovens § 107, som er et midlertidigt tilbud, og da Liff spørger, om lejekontrakten kan opsiges fra kommunens side uden videre, oplyser lederen af botilbuddet, at det kan den da godt. Liff Hansen får den opfattelse, at hun er på vej ud i en kamp for sin datters bolig, som hun vil tabe. Hun besøger derfor et af de steder, som kommunen gerne ser Helle flyttet til. Men kommunen har ikke kun haft flytning i tankerne eller talt med hende om det. Dét finder Liff ud af, da hun besøger botilbuddet. Ved besøget oplyses Liff fra stedet om, at kommunen da allerede har udsendt en forespørgsel og får til sin overraskelse en kopi af et brev, som Ishøj Kommune har udsendt uden at fortælle hende om det. Ved aktindsigt finder Liff ud af, at Ishøj har sendt et tilsvarende brev til ti kommuner.

Liff Hansen undrer sig fortsat meget over, hvordan en kommune kan sige,

at det er et midlertidigt tilbud, når der er en lejekontrakt, hvis opsigelse er omfattet af Lov om almene boliger. Liff Hansen henvender sig derfor i august 2012 til Landsforeningen LEV, der administrerer Løkkekrogen, hvor Helle bor. LEV oplyser, at ejendommen ikke kan være et tilbud efter serviceloven, da beboerne har lejekontakter og har betalt indskud, og at den blev opført efter lov om almene boliger. Den enkelte beboer er således lejer, og lejerens ret til boligen er varig og i princippet uopsigelig fra udlejers side. LEV oplyser endvidere, at disse oplysninger er Ishøj Kommune bekendte, da LEV tidligere har været i dialog med en kontorchef i Ishøj Kommunes Ejendomme om grundlaget.

Liff henvender sig herefter i sensommeren 2012 til LEVs rådgivning, som herefter bistår hende i det efterfølgende langvarige sagsforløb.

INTERN KOMMUNAL UENIGHED

Den 21. december 2012 træffer Ishøj Kommunes Centrale visitationsudvalg afgørelse om, at Helle ikke er i målgruppen for botilbuddet Løkkekrogen og derfor skal flytte. I stedet skal hun flytte i ”et matchende tilbud”. Det Centrale Visitationsudvalg tilkendegiver ikke, hvordan kommunen professionelt og pædagogisk kan imødegå de udfordringer, som den tydeligt giver udtryk for, at Helle repræsenterer. Der er således tale om, at det er Helle, som ikke passer til tilbuddet, ikke om at tilbuddet tilpasses Helle.

På afgørelsestidspunktet er der ellers opnået enighed mellem administratoren (Landsforeningen LEV) og en anden afdeling i Ishøj Kommune, Kommunale Ejendomme, om det juridiske grundlag for Løkkekrogen. LEV og Kommunale Ejendomme er i god ro og orden blevet enige om, at Løkkekrogen er en selvejende institution opført efter lov om almene boliger og skal drives efter denne. Så det den ene afdeling (Kommunale Ejendomme) træffer aftale om – og som i den her sag har afgørende betydning for Helles juridiske stilling – når altså ikke frem til den anden afdeling (visitationsudvalget), der beslutter, at Helle skal flytte – eller også er de lige glade.

Efter afgørelsen om, at Helle skal flytte, fortsætter Borger- og Socialservice alligevel sin egen undersøgelse af boligens juridiske grundlag og formår i forløbet på cirka 16 måneder at udsætte sin egen afgørelse tre gange. Der er ved denne artikels udgivelse ikke modtaget en afgørelse om Borger- og Socialservices holdning til ejendommens juridiske grundlag.

Borger- og Socialservice fastholder i hele forløbet, at Løkkekrogen er et § 107 tilbud, fordi det står på tilbudsportalen. En registrering som i forløbet blev undersøgt hos Socialstyrelsen, som er ansvarlig for tilbudsportalen.dk. Socialstyrelsen oplyste, at Ishøj Kommune er den udførende og godkendende myndighed af registreringen, så dermed kan kommunen selv ændre registreringen.

NUL DOKUMENTATION AF BOLIGENS STATUS

Liff Hansen kæmper for at overbevise Borger- og Socialservice om, at Løkkekrogen ikke er et § 107 tilbud og gennemlæser samtlige af Vallensbæks kommunalbestyrelsesreferater omkring kommunalreformens igangsættelse – uden at finde beslutningen. Hun kontakter Vallensbæk Kommune og beder om dokumentation for beslutningen om, at Løkkekrogen er et § 107 tilbud. En medarbejder meddeler hende, at der intet foreligger på skrift, men at ejendommens status alene beror på en mundtlig beslutning indgået mellem to embedsmænd i forbindelse med kommunalreformen.

Hun beder også om aktindsigt i kommunalbestyrelses- og udvalgspunkter vedrørende Løkkekrogen, hende selv og Helle. I den forbindelse støder hun på, at Vallensbæk Kommunes socialudvalg har behandlet et lukket punkt om dem, hvori de beskriver "Helle som havende et massivt plejebehov og det bevirker, at de øvrige beboeres udviklingsbehov ikke kan tilgodeses. Helles nærmeste pårørende medvirker i høj grad til at sætte dagsorden for arbejdet omkring Helle, og dermed indirekte for de øvrige beboere".

LEV har under hele forløbet i Helles sag været i skriftlig og mundtlig kontakt med Ishøj Kommune om ejendommens status og har hele tiden fastholdt, at Løkkekrogen skal drives efter lov om almene boliger.

AFGØRELSE: FULDT MEDHOLD TIL HELLE OG LIFF

Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen den 17. marts 2014. Ankestyrelsen giver Liff og Helle fuldt medhold i klagen og ophæver Ishøj Kommunes beslutning om at flytte Helle fra hendes egen lejlighed gennem 19½ år, og ophæver således også Ishøj Kommunes afgørelse om at revisitere hende til et § 108 tilbud. Samtidig med afgørelsen vælger Ankestyrelsen at supplere med en side "Bemærkninger til Kommunen", hvor Ankestyrelsen over næsten en A4-side indfører Ishøj Kommune i regelgrundlaget for at kunne ændre en afgørelse.

Ankestyrelsen har ikke kompetence til at behandle klage over kommunens medarbejders omtale af Liffs datter og deres adfærd i forbindelse med sagsbehandlingen. Den skal behandles af kommunalbestyrelsen/borgmesteren, som er den øverst ansvarlige ledelse i kommunen. Liff Hansen sender derfor mandag den 14. april en klage til borgmester Ole Bjørstorp med kopi til Vallensbæks borgmester Henrik Rasmussen.

Den 7. maj skriver Ishøjs borgmester Ove Bjørstorp til Liff og Helle, at han forstår, at det har været et følelsesmæssigt hårdt forløb for dem. Han tilkendegiver, at der under sagsforløbet har været nogle utilsigtede formuleringer om dem, hvilket Borger- og Socialservice beklager. Han håber, at hun i samarbej-

de med Borger- og Socialservice vil få oparbejdet et gensidigt og konstruktivt samarbejde til gavn og glæde for Helle.

Borger- og Socialservice havde ved LEV Bladets deadline ikke søgt kontakt med Liff Hansen med henblik på oparbejdelse af gensidigt og konstruktivt samarbejde.

Der er ikke modtaget reaktion fra Vallensbæk Kommune.

EN HÅRD SEJR

Liff Hansen fik den afgørelse på sagen, som hun kunne håbe på. Men det har været en hård og drøj kamp at nå så langt.

- Det har været hårdt, rigtig, rigtig hårdt, og nogle hårde år. Jeg valgte i forløbet ikke at fortælle langt hovedparten af de øvrige pårørende i Helles botilbud om sagen og kommunens intentioner med Helle. Jeg talte kun med Helles familie og LEVs rådgivning om sagens indhold, og jeg tvivlede flere gange på, at det var rigtigt, at Ishøj kommune ikke måtte flytte Helle. For det var jo dét, jeg fik at vide derfra. Og nu, hvor det hele er overstået, er jeg glad for at jeg valgte at klage og forfølge sagen. Men jeg har i den grad lært og følt, hvor følelsesmæssigt hårdt det er, og hvor høj prisen er for at få ret. Derfor bliver jeg også vred, når skiftende socialministre udtaler, at borgeren kan jo bare klage. Nej, man kan ikke bare klage. Det er benhårdt arbejde og konstant mentalt overarbejde at føre en klagesag som Helles. Den ligger hele tiden i baghovedet.

Minister om § 107 tilbud i en almen bolig

I december 2013 bliver Socialministeren spurgt om rammerne for at etablere § 107 botilbud i en almen bolig. Socialministeren beder By- og boligministeriet svare på dette spørgsmål, og svaret er ganske klart: Det kan ikke lade sig gøre (Socialudvalget 2013-14 SOU Alm. Del endeligt svar på spørgsmål 44).

Her er feriehusene, hvor man føler sig velkommen med kørestol

Pragtfulde luksus Birksø bjælkehuse hvor der er kælet for detaljerne, for at give optimale forhold for handicappede. Opfylder alle tilgængelighedskrav for bevægelsehandicappede.

Samsø, Limfjorden, Falster
og Sjællands Odde

- 2 huse i Trend ved Limfjorden.
- 2 huse på Samsø - Sælvig og Nordby.
- 7 huse i Marielyst på Falster.
- 3 huse i Vig ved Sjællands Odde.

Her er tale om rigtig nybyggerstil, indrettet med tidens krav til luksus, og det meget rustikke materiale skaber en helt speciel atmosfære både ude og inde.

- Feriehusene er 108-124 m² + 6-20 m² overdækket terrasse.
- Plads til 6 (8) -10 (12) personer, heraf 2-6 kørestolsbrugere.
- Husene i Vig er 170 m² med 10 (12) sovepladser.

Godkendt af
Dansk Handicap
Forbund

“Besigtigelsen var en yderst positiv oplevelse, det bedste jeg har set i privat regi.”

Bygge og trafikpolitisk udvalg
Dansk Handicap Forbund

“Vi har besøgt stedet og kan stærkt anbefale dette, som må betragtes som et ferieparadis for kørestolsbrugere.”

John og Bjarne
Handi-Travel-Info

• Priser fra kr. 4.075/uge

Hvis du vil bygge dit eget handicapegnede hus kontakt:
Birkes Huse ApS Tlf. 86 84 58 18

Læs mere og se flere fotos på
www.cimbria-ferie.dk
Eller rekvirer brochure på
Tlf. 2673 6922

”Tak for at du tog kampen. Hvis du ikke havde gjort det, var min søn blevet den næste”

Man klager og klager og deltager i konfliktfyldte møder.

- Jeg er forundret over et system, hvor en kommune kan få lov til at trække en forsvarsløs borger gennem et så omfattende forløb og så bare kvittere med et ”nå for søren, så undskyld”. Jeg savner begrundelse for, at en forvaltning undlader at efterleve oplysninger fra egne kommunale rammer om grundlaget for en ejendom, og så hårdnakket forfølger sin egen opfattelse, hvor borgeren og borgerens pårørende betaler prisen.

- Jeg fik medhold i Ankestyrelsen, men jeg fik også rigtig triste oplevelser af, hvor uetisk en omtale af min dat-

ter, der har været gennemgående i sagsforløbet. Min datter er multihandicappet, og så bliver hendes handicap problematiseret i den grad i et forsøg på argumentation for en flytning. Denne udtrykte holdning bekymrer mig alvorligt, og synes jeg strider imod Ishøjs Kommunes egen værdipolitik. Jeg er bekymret i forhold til, at denne holdning sandsynligvis ikke har ændret sig, blot fordi jeg har fået medhold i sagen.

DATTER BLEV BRIK I UIGENNEMSIGTIGT SPIL

Liffs datter Helle kan ikke selv sige så meget om, hvad hele sagsforløbet har betydet for hende. Men Liff beskriver forløbet som meget forvirrende for Helle:

- Jeg har oplevet min datter som usikker under sagens forløb, hvor der blandt andet blev læst en handleplan op for hende, hvori der stod, hun ikke passede ind i målgruppen, og at det ville være bedst, at hun flyttede til en anden bolig. Jeg var ikke informeret om dette, og min datter er ikke i stand til verbalt at spørge ind til det oplæste. Så jeg kunne ikke møde min datter i kommunikation om dette, før en måned senere, hvor jeg fandt ud af det.

- Jeg havde under hele forløbet LEV med som rådgiver, hvilket har haft helt uvurderlig betydning for mig, ellers tror jeg simpelthen ikke, jeg havde klaret presset og været i stand til ene og alene at stå op mod Ishøj Kommunes ageren og påstande. Via Ishøjs borgmester har Borger- og Socialservice undskyldt sin adfærd og sine formuleringer om Helle og mig. Jeg er nu indstillet på at se fremad og jeg er glad for, at jeg kan se mig selv i øjnene. Efter afgørelsen har jeg fortalt pårørende i Helles botilbud om sagen, og som en af mødrene sagde: ”Tak for, at du tog kampen. Hvis du ikke havde gjort det, var min søn blevet den næste”. Så jeg vil gøre det igen, hvis det bliver nødvendigt.

LEVS RÅDGIVNING

Ugentligt henvendelser om retten til at blive i egen bolig

Helles sag er desværre ikke enestående. Vi får ugentligt henvendelser om retten til at blive i sin bolig, uanset om det er et servicelovstilbud eller en almen lejebolig. Vi anslår, at i syv ud af ti sager trækker kommunen følehornene til sig, når der bliver henvist til lovgivningen, og folk samtidigt afviser flytning og beder om en afgørelse.

Så er der de tre ud af ti sager, som bliver til grumme sager som Helles, hvor en forvaltning kører på, uden viden om og

refleksion over sin sagsbehandling. Vi kan konstatere, at i de sager, hvor den pårørende fastholder retten til boligen, og den går i en klageinstans – så får borgeren medhold. Ankestyrelsen har efterhånden udsendt et par afgørelser på området, og LEV er derfor uforstående overfor, at disse sager fortsat dukker op. For lovgivningen og fortolkningen er ganske klar. Vi kan mistænke, at visse kommuner spekulerer i, at det er nemmere at opnå tilgivelse end tilladelse til flytning.

Ligeledes er retten til frit valg af, hvor man vil bo og ikke vil bo, vanskeligt stof for mange kommuner. Vi kan dokumentere via personsager, at cirka 30 procent af landets kommuner i større eller mindre grad har været involveret i denne type sager i de forløbne tre-fire år. Desuden er der sager, som ikke kommer til LEVs kendskab, fordi personen med udviklingshæmning ikke har en pårørende/værge, som kæmper for dem.

SPN

10.000

AF ARNE DITLEVSEN ■ FOTO: HANS JUHL

Kram

Floorballspillerne drøner ind på banen i gymnastiksalen på Ådalens Skole i Frederikssund. De råber og elsker den fysiske udfoldelse, at hamre et skud mod mål eller blokere modstanderens angreb.

Helt anderledes er stemningen i ridehallen på Jægerspris Ridecenter. Der råbes lidt mindre, men fokus på at slå til, når man er på, er den samme.

At deltage i et Special Olympics Idrætsstævne handler ikke om at vinde – ikke kun i hvert fald. For vel er det fedt at være med, men det er endnu federe at vinde. Uanset om det bliver til en medalje eller ej, skal vi nok få det sjovt, lyder det dog fra mange af deltagerne.

Stemningen skifter fra idræt til idræt, men glæden og engagementet er helt i top på Special Olympics Idrætsfestival i Slangerup og omegn i Nordsjælland.

Idrætsfestivalen arrangeres af Dansk Handicap Idræts-Forbund (DHIF) og er helt basalt et idrætsstævne for mennesker med udviklingshæmning. Det er tre dage med idræt, udfordringer, glæde, socialt samvær, fest og spændende idrætskonkurrencer for personer over 16 år med generelle indlæringsvanskeligheder eller udviklingshandicap.

De cirka 600 atleter kommer fortrinsvist fra Danmark, men der er også deltagere fra Spanien og Sverige, som dyster i i alt 11 forskellige idrætter.

FARVEL OG TAK – OG PÅ GENSYN

Både atleterne, tilskuerne og arrangørerne er begejstrede for arrangementet. DHIF har selv opgjort resultatet af idrætsfestivalen således – det er nok ikke alle tallene, der kan verificeres...:

- Der deltog over 750 atleter og trænere
- Der var over 100 officials og idræts-hjælpere
- Og der blev givet over 10.000 kram, knus og smil.

I forbindelse med afslutningsceremonien i Slangerup Idræts- og Kulturcenter blev det afsløret, at Holstebro Kommune bliver den næste vært for Special Olympics Idrætsfestival i 2016.

På de næste sider kan du møde nogle af deltagerne på årets festival.

Jonas Gylling Madsen
29 år, badmintonspiller,
Aabenraa

- Jeg har kæreste med, så der er styr på det!

Jonas tripper, fyldt med spænding. Der er kun få minutter til hans første kamp starter.

- Selvfølgelig regner jeg med at vinde. Jeg stoler på min far, fortæller Jonas med henvisning til faren, som også har trænet Jonas.

- Jeg spiller både single og double. Jeg brænder for sport – men også for at være sammen med andre mennesker.

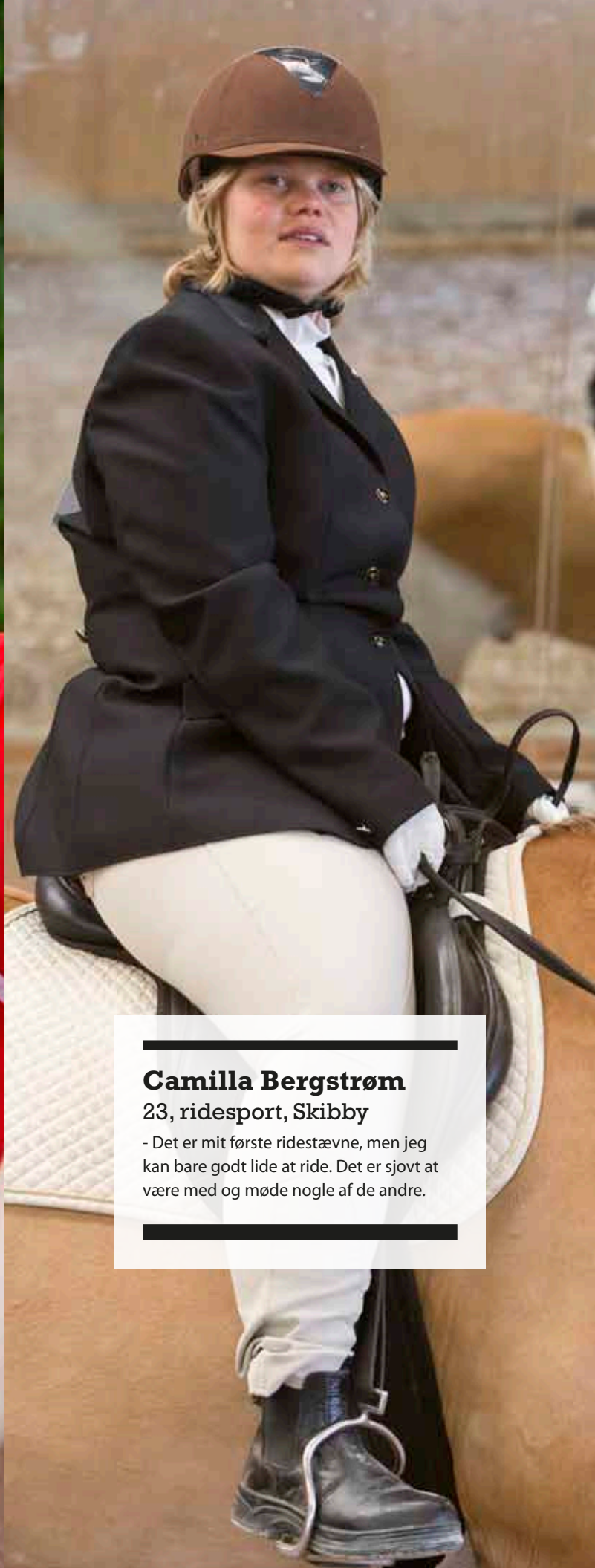
Anders Hansen

25 år, fodboldspiller, KIFU
(Københavns Idrætsforening
for Udviklingshæmmede)

Anders er angriber og har lige scoret
et enkelt mål i KIFUs 2-0 sejr over et hold
fra Sverige:

- Det vigtigste er at have det sjovt. Og så
bare at vinde!

Camilla Bergstrøm

23, ridesport, Skibby

- Det er mit første ridestævne, men jeg
kan bare godt lide at ride. Det er sjovt at
være med og møde nogle af de andre.

Sommeren 2014 står for døren på Birkegården

- Vi har igen i år fokus på kommunikation med brugerne med særlig fokus på anvendelse af iPad.
Vi har haft en del udfordringer med opsætning og opdatering af vores iPad. I skrivende stund er vi i gang med at oprette: e mail konto, appel konto, til hver enkelt bruger. Det betyder, at vi kan designe iPad mere personligt og individuelt, ud fra hver enkelt brugers behov. Desuden har vi installeret en ny dagbog, da den vi startede med –viste sig ikke at være speciel brugbar.
Anvendelse af iPad vil nu blive dagligdag for vores brugere, - d.v.s. at anvendelse af iPad er daglig på vores uge skema. Der er stadig udfordringer, som vi skal løse hen ad vejen, som fx.: hvordan vi får organiseret transport af iPad, og sikring af at der bliver taget de billeder, brugerne gerne vil tage. Det er især udfordringen, når vi tager på ture og øvrige situationer, hvor brugerne har brug for hjælp til anvendelse af deres iPad.
- Vores traditioner på Birkegården bliver virkelig holdt ved lige. Vi indledte året med den traditionelle nytårskur - der har været afholdt fastelavn med tøndeslagning og fastelavnsboller på menuen, ligesom påskefrokosten som var et hit.
- Sommerperioden indledes med en fælles udflugt til Frilandsmuseet, sommerfest i haven med Keld og Hilda der underholder, og ikke at forglemme alt godt til ganen: grillstegt pattegris – cafeens hjemmelavede salater – fadøl – og softice i lange baner. Vi håber på godt vejr og mange gæster.
- Brugerbestyrelsen har trukket i arbejdstøjet, og truffet de beslutninger der skulle til, for at vi har kunnet sætte alle de her aktiviteter i gang. De fortjener et stort bifald for indsatsen.
- Det er med stor glæde, vi i skrivende stund kan konstatere, at vi har alle pladser belagt. Desuden er der interesserede brugere, der venter på, at der med tiden bliver plads til dem på Birkegården. Hvis nogen har lyst til at være en del af vores fællesskab og eventuelt komme på venteliste til Birkegården, er man velkommen til at kontakte vores forstander Lise Jørgensen på nr. 3962 4117.
- Yderligere oplysninger kan hentes på vores hjemmeside, der er ny og med mange flere billeder af vores dagligdag på Birkegården, den er virkelig et besøg værd:
www.aktivitetscentretbirkegaarden.dk

Camilla Pedersen

27 år, floorballspiller, Ikast

Camilla er fyr og flamme, da vi spørger hende, om hun vil være med til et lille interview til LEV Bladet. Glad fortæller hun, at hun også er med i det officielle Special Olympics-magasin, som er udgivet op til festivalen, med et stort billede.

- Jeg træner en gang om ugen og er topscorer på D-holdet. Sidste år fik jeg fighterpokalen.

- Det er en sjov sport, og man forbrænder en masse. Men jeg er også med for at vinde.

Camilla vil gerne med til festen om aftenen, så hun vil prøve at holde sig vågen. Men hun har også behov for sin søvn, fortæller hun.

Philip Hassager

33 år, svømmer, fra Nivå

Philip er lige kommet i mål som sidste mand i sit heat – under store klapsalver:

- Jeg svømmer en gang om ugen, mere har jeg ikke tid til. Men jeg er vild med det. Bare det at være med er en præstation i sig selv, så jeg er ikke sur over at blive nummer sidst – kun lidt sur indvendigt.

- Jeg glæder mig også til festen senere på dagen, for jeg er vild med at være sammen med andre mennesker.

En enkel præcisering kan løse

ET STORT

Ulovlig administrationspraksis om førtidspension i kommunerne betyder usikkerhed, angst og ikke mindst krænkelse af mennesker med udviklingshæmning. Men beskæftigelsesministeren kan løse sagen, ved ganske enkelt at sende en tydelig vejledning til kommunerne

AF DAN SCHIMMELL,
POLITISK KONSULENT I LEV ■

Sommeren er ved at være over Danmark, mange er begyndt at planlægge ferie, Folketinget har holdt afslutningsdebat og er selv på vej på ferie – trods det, at problemet omkring førtidspension til mennesker med udviklingshæmning stadig er uløst.

I 2012 blev førtidspensions- og kontakthjælpsreformen vedtaget. I forbindelse med de afsluttende forhandlinger blev LEV fra flere sider kontaktet af forligskredsen, fordi Landsforeningen både i medier og til politikkerne havde udtrykt en stor bekymring over, at der i oplægget var en betydelig risiko for, at mennesker med udviklingshæmning ville komme i klemme. Alle som en fortalte forligskredsen, at man i LEV kunne være ganske rolig, for det handlede jo slet ikke om mennesker med udviklingshæmning. Som en ekstra beskyttelse blev der indføjet en "undtagelsesbestemmelse" nemlig: "Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er helt åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra ressourceforløb og skal stadig kunne tilkendes førtidspension. Det kan fx være borgere med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning...".

En forsikring, som burde give den nødvendige beskyttelse mod unødigt usikkerhed. Men virkeligheden har vist sig at være helt anderledes.

ULOVLIG ADMINISTRATIONS PRAKSIS

Igennem hele foråret og den tidlige sommer har vi her i LEV set mange kedelige eksempler – om Mie, om Kim, Lise og mange, mange andre. De er alle sammen udviklingshæmmede og er alle kommet i klemme, fordi de ikke kan få førtidspension.

Lovgivningen er som nævnt klar, og der er for så vidt ikke ændret på tildelingskriteriet, hævdes det fra både Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet. Men noget er der sket. For man har helt klart ændret praksis i kommunerne.

I begyndelsen, da de dårlige eksempler begyndte at rulle ind, havde vi et billede af, at enkelte kommuner trådte ved siden af. Men nu synes virkeligheden at være, at hovedparten af kommunerne bevidst tilsidesætter god forvaltningspraksis, misinformerer borgerne og i nogle situationer bevidst bryder lovgivningen.

Beskæftigelses- og socialministrene har samstemmigt meddelt i svar til Folketinget, at man forventer, at kommunerne stadig begynder sagsbehandlingen af "glatte sager", inden det unge menneske fylder 18 år, idet det ikke giver mening at udsætte en afklaring om forsørgelsesgrundlag. Virkeligheden er, at mange kommuner opsøger forældre til udviklingshæmmede og fortæller, at man ikke længere kan søge førtidspension.

De unge mennesker, der her er tale om, er ellers velbeskrevne i det kommunale system. 99 procent af dem har modtaget specialundervisning. Der er derfor foretaget mange PPR vurderinger, som dokumenterer behovet for netop dette tilbud, der har for mange af de unge mennesker ligeledes været foretaget psykologiske og neuropsykologiske tests, som alle fastslår graden af

bart vil kunne starte på et kompetencegivende uddannelsesforløb. For at være uddannelsesparat kræves det, at man inden for et år vil kunne supplere den unges kvalifikationsniveau, så den unge vil kunne påbegynde en kompetencegivende uddannelse. For at være aktivitetsparat kræves det, at man igennem et længere udrednings- og opkvalificeringsforløb på mere end et år og dog

administrere i modstrid med lovgivningen, for det danske samfund bygger på en antagelse og forståelse af, at kommuner og stat forvalter neutralt og i henhold til lovgivningen.

Det er katastrofalt for den enkelte unge, fordi udviklingen af livsperspektivet bliver sat på hold. Det skaber en stor usikkerhed, som den unge måske ikke

PROBLEM

udviklingshæmning, deres IQ og deres generelle funktionsnedsættelse.

Den praksis, der er i en række kommuner om ikke at tillægge eksempelvis PPR udredninger eller testmateriale, som dokumenterer udviklingshæmningen, betydning, når ansøgninger om førtidspension skal vurderes, ja, det er ulovligt, for kommunerne skal indhente og bruge de informationer, der ligger.

Som LEV ser det, er disse unge mennesker "glatte sager" og burde i forhold til lovgivning og vejledning blot tildeles førtidspension. Men i stedet for at følge loven lader kommunerne det være op til den unge udviklingshæmmede og dennes familie at bevise, at kommunen har handlet uretmæssigt.

VURDERINGSSYSTEMET

I forbindelse med førtidspensions- og kontanthjælpsreformen blev der indført et nyt vurderingssystem. Når et ungt menneske søger om førtidspension, skal kommunen foretage en vurdering af, om borgeren er en "glat sag". Hvis kommunen vurderer, at det unge menneske ikke er en glat sag, skal kommunen indplacere den unge i en af følgende tre kategorier

- Umiddelbar uddannelsesparat
- Uddannelsesparat
- Aktivitetsparat.

For at være umiddelbar uddannelsesparat kræves det, at den unge umiddel-

maksimalt fem år skal kunne kvalificere den unge til at kunne starte på en kompetencegivende uddannelse.

At nægte førtidspension til unge udviklingshæmmede og i stedet indplacere det unge menneske som enten uddannelses- eller aktivitetsparat og måske samtidig kobler det med et STU-forløb, er ikke blot ulovligt, det er også ekstremt selvmodsigende. For indplaceringen tager sigte på at bringe den unge i stand til at gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Men forudsætningen for at blive visiteret til et STU-forløb kræver, at Ungdommens Uddannelsesvejledning har afklaret den unge og er nået til konklusionen, at den unge selv ikke med massiv social- og specialpædagogisk støtte vil kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. Med andre ord siger den ene del af kommunen, at den unge kan bringes til et niveau, hvor vedkommende kan gennemføre en kompetencegivende uddannelse, og en anden del af kommunen siger, at den unge er for handicapet til at gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Det er både dumt og ulovligt.

APPEL OM LOVLIGHED OG ANSTENDIGHED

De problemer, vi nu oplever omkring førtidspension, er både alvorlige og katastrofale. Det er alvorligt, når så mange kommuner bevidst vælger at

forstår og opfanger, men det er helt sikkert, at det gør far og mor. Som forældre bliver man rystet i sin grundvold. Troen på, at samfundet trods alt vil tage over på et tidspunkt forsvinder og erstattes af håbløshed og afmagt.

LØSNINGEN LIGGER LIGE FOR

Landsforeningen LEV afleverede i maj et nødråb til alle folketingsmedlemmerne. "Pas på, det er ved at gå galt," skrev vi. Rigtig mange folketingsmedlemmer har skrevet tilbage, at sådan var det jo ikke tænkt, det kan ikke være rigtigt osv., men vi mangler her i midten af juni stadig, at folketingsmedlemmerne går i løsningsmode. Der er ikke plads til flere gratis omgange. Problemstillingen er ikke uløselig, faktisk ligger løsningen lige til højrefoden.

Det hele kan løses ved, at beskæftigelsesminister Mette Frederiksen udsender en præciserende vejledning, hvor man angiver nogle konkrete eksempler, der illustrerer, hvad det vil sige at være en åbenlys eller "glat" pensions sag i relation til unge under 40 år. Måske kunne der ligefrem være brug for en hotline, hvor jobcentermedarbejdere, der er usikre på, om en borger er en "glat sag", vil kunne søge råd og vejledning.

Sværere er det ikke...

Kontakt leder

Vibeke Rasmussen
Tlf. 98 26 16 86
norreheden@norreheden.dk

Nørreheden får snart en ledig plads, og brænder du for udeliv i form af beskæftigelse med dyr, marker, skov og køkkenhaver, er det måske dig, der skal flytte ind og bo her?

Du får støtte og vejledning til at håndtere de problemer, der er for svære at klare selv. Her arbejder dygtige pædagoger, og her bor yderligere seks mænd og en kvinde, der alle gerne vil møde dig og være dine nye venner.

Her foregår mange spændende ting og du kan se meget mere om os på www.norreheden.dk

Familielignende tilbud

GHV

En sjov og udviklende arbejdsplads i trygge rammer.

BOGBINDERI, PROJEKTVÆRKSTED, KØKKEN,
MEDIEVÆRKSTED, TEKSTIL & DESIGN

Indflydelse på eget arbejdsliv, mulighed for netværk og livskvalitet gennem sociale aktiviteter og samvær.

Gentofte Håndarbejdsværksted er en mindre arbejdsplads efter SEL § 103, hvor den enkeltes interesser og udvikling af kompetencer er i fokus. Værkstedet byder på spændende udfordringer med oplæring i håndværksmæssige og kreative færdigheder.

Læs mere på www.ghv.dk

Gentofte Håndarbejdsværksted Teglgårdsvej 21 A
2920 Charlottenlund Tlf: 39 64 29 33
Mail: ghv@ghv.dk

Får lov at beholde forkert udbetalt bistandstillæg

En afgørelse fra Ankestyrelsen viser, at der påhviler kommunerne en helt særlig forpligtelse i forhold til ordentlig og gennearbejdet sagsbehandling og efterfølgende information til borgere med blandt andet udviklingshæmning. Hvis det ikke opfyldes, bærer kommunen ansvaret for forkerte afgørelser

En nu 58 årig mand, bosiddende i Frederiksberg Kommune, fik i 2012 bevilget højeste førtidspension i stedet for mellemste. Han fik samtidig, på kommunens foranledning, reguleret sin pension for blandt andet manglende udbetaling af bistandstillæg i perioden fra 2010 til september 2012. Det betød, at han fik ekstraudbetalt 90.427 kr. pr. september 2012.

I slutningen af september 2012 fortrød kommunen imidlertid udbetalingen – der var tale om en fejl. "Som det fremgår af din tilkendelse af førtidspension er du tilkendt højeste førtidspension. Du er aldrig blevet tilkendt bistandstillæg. Du burde have rettet henvendelse til om den fejlagtige udbetaling af bistandstillæg," hed det således i et brev fra kommunen.

Kommunen krævede pengene tilbagebetalt, men det nægtede mandens svigerforældre, der har hjulpet ham meget i mange forskellige sammenhænge. Den 58-årige er udviklingshæmmet og havde ingen mulighed for at gennemskue kommunens kommunikation om sagen. Så han var i god tro, da han brugte pengene til blandt andet at afdrage på en gæld, mente de.

Sagen endte i Ankestyrelsen, som i april i år afgjorde, at "vi ændrer kommunens afgørelse. Det betyder, at NN ikke skal tilbagebetale den ydelse i form af bistandstillæg, som han har modtaget i perioden 1. februar 2010 til den 30. september 2012."

Som begrundelse for afgørelsen anførtes det:

"Vi har lagt vægt på, at kommunen som udgangspunkt – uanset at det fremgår af pensionsmeddelelsen, at der også udbetales bistandstillæg – er nærmest til at bære ansvaret for, at kommunen har udbetalt bistandstillæg ved en fejl.

Vi har herved særlig lagt vægt på, at NN på grund af sin funktionsnedsættelse ikke kan forventes at kunne sætte sig ind i, hvordan hans pension er sammensat endside at nærlæse en pensionsmeddelelse."

AD

AF SONJA PELLE NIELSEN,
LEVS RÅDGIVNING ■

Det mener LEV

Selve uenigheden er usædvanlig i og med, at det er sjældent, at vi ser, at en person tilkendes en højere førtidspension. At en kommune samtidig begår fejl i udbetalingen i et sådant omfang, gør den bare lidt mere speciel.

Når man ser på, hvordan Ankestyrelsen overhovedet blev forelagt afgørelsen, og hvorfor den i det hele taget blev påklaget, er sagen desværre ikke speciel. Vi får med denne historie endnu et eksempel på, at mennesker med udviklingshæmning er dybt afhængige af at have pårørende, som vil og kan kæmpe for dem. Hvis ikke manden havde haft sine svigerforældre til at klage for sig, så var den ganske sandsynligt aldrig blevet påklaget, og kommunen havde fastholdt, at han skulle betale hele beløbet tilbage. Mandens svigerforældre var desuden nødt til at henvende sig til Frederiksbergs borgmester, og bede ham om, at der ikke skulle iværksættes en tilbagebetalingsordning, inden Ankestyrelsen var kommet med sin afgørelse, hvilket borgmesteren imødekom, da forvaltningen ikke ville.

Så det evige mantra om, at man da bare kan klage, passer ikke med virkeligheden – for man skal også have forudsætningerne for det. Eller være så heldig, at man har pårørende, som kan og vil kæmpe for én.

TØJ I STORE STØRRELSER

NANNA XL har specialiseret sig i salg og produktion af tøj i store størrelser. Vi har et stort udvalg og står altid klar med hjælp, råd og vejledning. Vores butikker er indrettet med ekstra store prøverum og plads til kørestolsbrugere. Kig ind i NANNA XL og oplev vores store udvalg og det søde, hjælpsomme personale.

BOOK EN TID ...

Vi sætter gerne tid af specielt til jer, og der er mulighed for at lave en aftale f.eks. før åbningstid hvor I har personalet helt for jer selv.

STR.
42-56

SE ADRESSER OG TELEFONNUMRE PÅ WWW.NANNA-XL.DK

[JUNAROSE]

DNY®

Zizzi

ZAY

Cassiopeia

NANNA XL
ALICE FRANKS

zhenzi

crizpy

Replay

NANNA XL

MORE FASHION

ODENSE | KOLDING | ESBJERG | SØNDERBORG | RANDERS | ÅLBORG | HERNING | FREDERIKSSUND | BALLERUP | GLOSTRUP | NÆSTVED | NYKØBING F.

Bliv klar til livet på din måde!

Ørnehøj.dk

Befordring til lægebesøg og indlæggelser – hvem betaler?

I årevis har der været stor usikkerhed om, hvem der egentlig skal betale for transporten til lægebesøg og indlæggelser for mennesker med udviklingshæmning, som har behov for ledsagelse. På foranledning af et spørgsmål fra Karina Adsbøl fra Dansk Folkeparti har socialminister Manu Sareen nu givet et svar, som viser, at betalingen afhænger af, hvilken myndighed der står for leveringen af lægeydelsen. Her følger spørgsmålet fra Karina Adsbøl og svaret fra ministeren:

”Vil ministeren oplyse, om det er kommunen eller regionen, der har ansvaret for at finansiere leveringen af den nødvendige ledsagelse og støtte til mennesker med handicap i forbindelse med lægebesøg og indlæggelser?”

Svar:

Til brug ved besvarelsen er der indhentet en udtalelse fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, som oplyser følgende:

”Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse kan oplyse, at kommunerne i medfør af sundhedsloven yder befordringsgodtgørelse til visse patienter til praktiserende læge og speciallæge, mens regionerne yder befordring eller befordringsgodtgørelse til visse patienter til sygehus. Kommunerne og regionerne er forpligtede til at yde en forsvarlig og rimelig befordring af patienten eller godtgørelse herfor. Derfor må det efter ministeriets opfattelse lægges til grund, at det påhviler den for den pågældende befordring/godtgørelse ansvarlige myndighed at sikre ledsagelse/yde

godtgørelse for udgiften hertil, hvis en efterlevelse af kravet i forbindelse med befordringsreglerne om forsvarlighed forudsætter ledsagelse af patienten, og den pågældende patient ikke selv har den nødvendige ledsager i forbindelse med befordringen.”

Manu Sareen

AD

LEVs kommentar

Svaret er vanen tro kringlet formuleret, men kort og godt står der, at regionen betaler ved indlæggelser og kommunen ved lægebesøg.

LEVs NYHEDSBREV

Nyheder og holdninger

Her er et udpluk af de artikler, vi har bragt i LEVs nyhedsbrev de seneste måneder:

- **Markant ulighed i sundhed for udviklingshæmmede**
- **Institutionernes genkomst er ikke tilbagevist, Socialminister**
- **Åbent samråd om ledsagelse for mennesker med handicap**

Hvis du vil følge med i, hvad der sker vedrørende mennesker med udviklingshæmning, så tegn et abonnement på LEVs nyhedsbrev. Du skal bare gå ind på www.lev.dk og klikke på ”Nyhedsbrev”. AD

Det er svært at tage venner med hjem, når ens søster smider med alle ting og er baglænsudviklet

Det kan være svært at være barn til en søskende med handicap, som tager meget tid og opmærksomhed. 11 børn har været på kursus i, hvordan man kan tackle at have en søskende, som man måske på det ene side er flov over – men også meget glad for og stolt af

Det er en stille søndag eftermiddag. Jeg sidder på en bænk ved Ådalskolen i Ringsted og venter på en gruppe børn, der i weekenden har været på søskendekursus i en spejderhytte på Vestsjælland. Snart dukker der to skolebusser op på den tomme parkeringsplads, og ti børn i alderen ni-tolv år myldrer ud og ind på skolen. Her skal man fejre afslutningen på hele kurset, der har løbet over to lange lørdage og en weekend i foråret.

Alle børnene – 11 i alt, for en tog hjem lidt før tid – har deltaget i et søskendekursus målrettet børn, der har en bror eller søster med et handicap. De fleste af børnene kommer fra Midtjylland, men der er også deltagere fra København og Midtjylland.

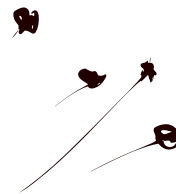
SPECIELT – OG DEJLIGT

Børnene sætter sig sammen med de tre kursusledere i en rundkreds i samlings-

De 11 børn har lært at åbne sig og reflektere over det at være søskende til en person med udviklingshæmning.

rummets gode lænestole. Her skal den alvorlige del af kurset afsluttes med det, man vel kan kalde en pressekonference i miniformat.

Hvad fik jer til at tage på et søskende-kursus? spørger jeg, og flere fingre ryger i vejret, end jeg kan nå at registrere i farten. En dreng, der fejrede sin fødselsdag på kurset i går, svarer, at det lød spændende, og at hans mor og en lærer anbefalede det. Han fortæller, at han har en lillesøster:

- Hun er født med en hjertefejl, og har været rigtig meget syg, og hvis ikke lægerne var så gode, var hun død i dag. Han fortsætter med at fortælle om det at være bror: - Det er meget specielt, det fylder mere, end man regner med... det er rigtig svært at skulle leve med det... det er li'som at have en bror eller søster, der har brug for mere opmærksomhed.

En pige på ni år fortæller:

- Min handicappede lillebror, der er seks år, kræver rigtig meget opmærksomhed. Jeg har også en lillebror på fire år, der ikke er handicappet. Ved hans fødselsdag skete der et uheld, fordi ham, der er handicappet, troede, at det var ham, der havde fødselsdag... det er lidt svært, men også dejligt, at han er der altid.

KLÆDT UD SOM FUGLESKRÆMSEL

En pige på 12 år fortæller om sin storebror på 15 år, der har epilepsi: - Han virker som en ti-årig, er lidt bagud... og er mærkelig. Han kan ikke selv se det, altså forleden tog han bussen iført et fugleskræmselkostume. Der var nogle, der grinede, det var der, men han troede ikke, at det var af ham. Hun fortsætter senere med at sige: - Jeg elsker ham, handicappede er ofte mere omsorgsfulde.

Jeg spørger hende om kurset, og hun siger:

- Det er godt at være her... hjemme har jeg en god ven at snakke med, men jeg tror ikke, han forstår mig helt. Hvordan skulle han også vide, hvad det er, det handler om? Det er godt at tale med andre, der kender problemet.

En pige på ti år har en tvillingesøster, der lider af en sjælden sygdom, hvor hun altid er sulten, så køkkenet må være låst af.

- Hun har ikke fantasi, hun kan ikke lege med dukker.

Hun fortæller, som mange af de øvrige: - Kurset har lært mig mange ting, jeg har lært nogle at kende, snakke med andre, der har det lige som mig selv.

En pige på 12 år fortæller:

- Kurset har lettet mig lidt. Alt det, jeg har båret rundt på alene, de andre kunne ikke forstå det på samme måde.

En dreng på 12 år, der har en bror med Downs syndrom, siger:

- Han (broderen, red.) er rigtig omsorgsfuld og hjælpsom... og kan være irriterende, hvem er ikke det? Han er rigtig god til at hygge.

JALOUSI

Alle vil give sit besyv med, så jeg skriver i hast brudstykker af børnenes ivrige meddelelser: De fleste mener, at deres søskende tager meget opmærksomhed. Man kan blive jaloux: Man skal hjælpe derhjemme med rigtig mange ting... og hun eller han er svær at lege med. En dreng siger:

- Jalousi er noget, der præger oplevelsen. Jeg er den mellemste. Selvfølgelig

har en søskende brug for opmærksomhed... Jeg er så heldig, at jeg har en computer, så jeg skal ikke forlade huset for at snakke med mine venner. Familien har brug for, at hun (søsteren med handicap, red.) er her, fordi hun har et dårligt immunforsvar, så hun let bliver syg. Det er også godt, at jeg leger med hende, det støtter hendes udvikling... jeg har hjulpet hende rigtig meget.

At have venner med hjemme er et af temaerne på kurset. Pigen med tvillingesøsteren siger:

- Det kan godt være ret svært, jeg kan komme til at blande mig i, hvad hun gør... jeg har ikke lyst til, at venner kommer hjem til mig, for jeg er bange for, at de gør grin med min søster.

En anden fortæller:

- Jeg havde en ven med hjemme, han ville ikke forstyrre min lillebror, det er

svært, for han vil gerne blande sig. Og piger! Han er vild med blondiner og vil kramme dem. Høje piger kan han helt enormt godt lide.

Og så var der denne beretning:

- Det er svært at tage venner med hjem... hun (søsteren med handicap, red.) kan finde på at blive ked af det og forstyrre os meget. Hun smider med legetøj. Hun er fire år og baglænsudviklet.

Så slutter kurset med børnechampagne og en stor flot kransekage. Til allersidst er der opstilling til fotografering – og uddeling af kursusbeviser. Venskaber er opstået, og det lader sig ikke skjule – piger som slyngveninder nærmest groet sammen, og drenge med et særlig omsorgsfuldt nærvær midt i de voldsomme attituder.

Alle børnene fik selvfølgelig et kursusbevis efter et vel gennemført forløb. Men kurset var meget andet end snak om søskenderelationer – det var også sjov og glæde og nye venskaber.

ET LILLE FRØ BLIVER SÅET

45 timers kursus er afsluttet. Meget trætte, men stolte og glade, sætter Birgit Buch Jensen, Birgitte Folkenberg og John Frandsen, idemagere og undervisere på søskendekurset, sig i sofaen.

Jeg lader dem tale med en mund, for de er faktisk enige om det meste: Da de kom, kendte de ikke hinanden. De havde en maske på. Det er først, da de ser filmen "Jeg vil ikke bytte", hvor man ser søskende til en person med handicap, der fortæller om udfordringer og vanskeligheder i deres liv, at de begynder at åbne sig og reflektere.

- Efter filmen taler vi samme sprog – huj, der røg masken... jeg er sammen med nogle, der har det lige som mig. Herfra er de åbne og ærlige, fortæller de tre kursusledere.

På mit spørgsmål om, hvad børnene fik ud af kurset, lyder svaret:

"Vi sår et lille frø både bevidst og ubevidst, rykker noget i deres tankegang. De får så at sige – et sprog at behandle det med. De ser konstruktionen, der bliver talt om den, og de får set deres egen rolle i konstruktionen: "Det er godt nok svært, hvor jeg hader min søster... og jeg elsker hende også". De får en forståelsesramme, hvor de kan begynde at være sammen med deres søskende på en anden måde – der sker noget nyt i samspillet."

"Under kurset bruger vi redningsvest og sten som metaforer. Vesten er, hvem der kan hjælpe dig – stenen er, hvilke udfordringer der er, når jeg har en søskende med handicap. Vi opfordrer dem til at skrive på vesten og stenen (som symboler tegnet på papir). Det er svært at skrive, men det blev mødt med åbenhed og stor indlevelse."

"En anden måde at arbejde på, er at lave sig et landkort – skrive sig selv i midten, og så liste op, hvem er mit netværk. Vi så, at nogle skrev navnet på en anden deltager fra kurset.

Der er enighed om, at weekendkursus er en rigtig ramme, hvor der er tid ikke mindst til samtalen, også den udenfor kursets rammer. Under min samtale med børnene fortalte de noget, som var nyt for kursuslederne. Det bekræfter, at de har fortsat deres undersøgelse af søskenderelationerne i pauserne.

Søskendekurset er ved at være slut, og der skal siges farvel på en god måde. Det gør man med uddeling af kursusbevis – og en skål i champagne og et held og lykke fremover.

HELE NORDJYLLANDS SPECIALSKOLE

LIMFJORDSSKOLEN

STU
I DØGNDRIFT

NATUR • KUNST • IDRÆT • SUNDHED • MEDIER
REJSER IND- OG UDLAND

WWW.LIMFJORDSSKOLEN.DK

REE PARK SAFARI

Tæt på dyrenes verden.
Tæt på alverdens dyr.

Ree Park Safari • Slubbe Søvej 15, 8400 Esbjerg • Tlf. +45 66 33 61 90
www.reepark.dk

SØDISBAKKE FESTIVAL

Onsdag den 3/9
Jacob Haugaard – På Slaget 12- Peter Vildmann – Fede Finn & Funny Boys – Husorkestret – De skæve – Pop og Kompagn i - og mange flere.

Torsdag den 4/9
Jacob Haugaard – Kandis – Diskofil – Muddi – Klub 85 – Karavana – Sonny og Brian - og mange flere

Priser:
1 dag med bufftet 400 kr
2 dage med bufftet 700 kr
1 dag uden bufftet 300 kr
Billetter: mail til sodisbakke@rn.dk eller 97645700 / 97645704

Der er rabat på ledsagebilletter, se www.sodisbakke.dk

Festival plads:
Sødisbakke
Havndalvej 7
9550 Mariager

BILLETTER KAN BOOKES
NU PÅ 20 70 34 45 ELLER
MAIL@FESTIVAND.DK

Tid: Uge 20, 2014. **Sted:** Thors Svømmehal, Frisholmsvej, 8653 Thors. **Deltagere:** Fysisk og psykisk handicappede + hjælpere. **Pris:** Kr. 90,- pr. person for 3 timer. **Tilmelding:** Billetter kan bookes nu på 20 70 34 45 eller mail@festivand.dk. **Yderligere info:** Tjek www.festivand.dk. **Arranger:** Foreningen Fest i Vand, Skolegade 18, Silkeborg

Er du pårørende til et barn/en voksen, der har vanskeligheder med at kommunikere? Så udbyder Kommunikationscenteret i Hillerød i september en række kurser, hvor brug af iPads er omdrejningspunktet, som måske kunne være noget for dig:

KURSER TIL PÅRØRENDE

i alternativ og støttende kommunikation

11. SEPTEMBER 2014

iPad og kommunikationsprogrammet GoTalk Now

GoTalk Now er en fleksibel og brugervenlig app til kommunikation.

Med GoTalk Now kan du lave en enkel kommunikationsbog, der også kan anvendes af et menneske med betydelige kognitive vanskeligheder.

18. SEPTEMBER 2014

iPad og kommunikationsprogrammet AVAZ

Avaz er en kommunikations-app, som er oversat og tilpasset dansk kultur og sprog. App'en indeholder tre færdige kommunikationsopsætninger på forskellige niveauer. Opsætningerne kan anvendes direkte som de er. De kan også ændres og redigeres, så indholdet passer til den enkelte bruger.

Avaz er symbolstyret. App'en kan bruges til tale eller til symbol- og tekstskrivning. Eller til begge dele samtidig.

Avaz henvender sig primært til mennesker som har et vist overblik og velfungerende finmotorik.

23. SEPTEMBER 2014

iPad og kommunikations- og strukturprogrammet Autismate

AutisMate kan anvendes til kommunikation og til at give bedre struktur i hverdagen.

I Autismate opbygger du scener. En scene består af et foto af det miljø, som personen har brug for støtte i. Til hvert miljø kan du tilføje en visuel vejledning til at udføre en bestemt opgave trin for trin – et såkaldt strukturforløb.

Du kan også knytte udsagn til det enkelte miljø.

Hver scene linker til en talemaskineopsætning og et mindre kerneordforråd.

30. SEPTEMBER 2014

iPad og apps til sprogstimulering

Sprog og kommunikation udvikles i relationer og i samværet med hinanden. Og ofte i samspillet omkring fælles oplevelser. På kurset sprogstimulering udnytter vi iPadens tiltrækningskraft. Vi kobler sprog, leg og læring sammen med muligheden for gode oplevelser.

Du vil blive præsenteret for en mængde spændende apps, som stimulerer sprog og basis-kommunikation.

Det kan være træning af: årsag/virkning, at sige efter, at matche ord og billeder, at sortere elementer efter farver, størrelse eller andet; at lære ord, opbygge sætninger og at lave historier med tekst og billeder.

Tilmelding og yderligere oplysninger om kurserne kan fås på Kommunikationscenterets hjemmeside: kc-hil.dk/kurser/kurser.html

Stoppestedet

Sind værested

Cafe **66 19 02 65**

Kontor **66 19 03 26**

Caféens åbningstider: Alle hverdage kl. 11-22.
Lørdag-søndag og helligdage: kl. 14-20

Jernbanegade 24 B • 5000 Odense C

Alt i vægte

SYLVÆFA

1923-2014

Syddjyllands Vægtfabrik

v/ **F. E. Jensen**

Albuen 4 • 6000 Kolding

Telefon 75 52 05 30 • Bil 20 44 15 10

Fax 75 52 16 00

info@vejdstyr.dk • www.vejdstyr.dk

Opdager indbrud, brand, gas og vand

Bestil Falck Alarm nu
på **70 10 40 80** eller falck.dk

Falck

EIPRESS

Randersvej 16
8600 Silkeborg
Tlf.: 86 81 81 11
www.eipress.dk

Udviklingshæmning og synshandicap

Bofællesskaberne Inge og Sofie Marie
– Ringsted

www.mariehjem.dk/ingesofie
Mail: ingesofie@mariehjem.dk

Bofællesskaberne Inge og Sofie Marie er for unge/voksne med udviklingshæmning og synshandicap, samt moderat fungerende med Autisme spektrum forstyrrelser (ASF) og eventuelle ledsagende udviklingsforstyrrelser og/eller psykiatriske overbygninger.
Det er vores mål, at skabe rammerne for et trykt og meningsfyldt liv samt vedligeholde og videreudvikle livskompetencer således, at beboerne på sigt behøver mindre støtte i hverdagen.
Vi råder over 36 lejligheder fordelt på 2 huse med hver deres målgruppe, oprettet som 2 bo-afdelinger efter Almenboliglovens §§ 105, stk. 2 samt 110, stk. 2 og 4.
Ringsted kommune har godkendt Bofællesskaberne som et privat tilbud og drives som en non-profit selvejende institution under Fonden Mariehjemmene. – Beboerne modtager støtte efter §§ 83, 85 og 87 i SEL.

Soft Dreams Lux

– any shape

Soft Dreams Lux – any shape findes i 23 moderigtige farver. Vejledende udsalgpris kr. 879 pr. m².

ege

design · quality · respect

egetaepper a/s • Industrivej Nord 25 • DK-7400 Herning
Tel. +45 97 11 88 11 • E-mail: ege@ege.dk • www.ege.dk

LANDSMØDE I LEV HELE VEJEN RUNDT OM INKLUSION

Landsmødet 2014 har det højaktuelle tema inklusion. Debatten raser omkring inklusion i folkeskolen. Både internt i LEV og i medierne og samfundet i øvrigt. Inklusion handler dog ikke alene om folkeskolen, men om alle områder i livet. Det kan være inden for områder som for eksempel fritidsliv, arbejdsliv, hvordan man bor osv. Men også på tværs og hele vejen rundt om livet. Grundlæggende er inklusion et billede på, hvordan vi sammen er mennesker, og hvordan vores civilsamfund fungerer. Ambitionen er, at vi på landsmødet kommer hele vejen rundt.

Formen på landsmødet bliver involverende og eksperimente-

rende. Vi skal være undersøgende, og vi bliver konfronteret med de mange dilemmaer og paradokser, som uløseligt hænger sammen med inklusion. Ambitionen er, at vi på landsmødet skal tænke fremad og visionært samtidigt med, at pejlemærkerne, som kommer ud af landsmødet, er jordnære. De skal have en form, der ikke alene er en liste over vores bekymringer, men også er positivt formulerede mål.

**LANDSMØDET HOLDES
PÅ NYBORG STRAND I
WEEKENDEN DEN 1. OG 2.
NOVEMBER. DET ENDELIGE
PROGRAM KOMMER UD
SENERE.**

EKSTRA- ORDINÆRT REPRÆSENTANT- SKABSMØDE 2. NOVEMBER 2014

**LANDSFORENINGEN LEV'S HOVEDBESTYRELSE
INDKALDER HERMED TIL
EKSTRAORDINÆRT REPRÆSENTANTSKABSMØDE
SØNDAG DEN 2. NOVEMBER 2014 KL. 13.00
PÅ BEST WESTERN NYBORG STRAND,
ØSTERØVEJ 2, 5800 NYBORG.**

Hovedbestyrelsen har besluttet følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent og stemmeudvalg
2. Godkendelse af fremmødte repræsentanter og fuldmagter
3. Godkendelse af dagsorden
4. Hovedbestyrelsens forslag:
  - a. Vedtægtsændring: Valggrupper og fordeling af HB-medlemmer for kommunekredsene
  - b. Vedtægtsændring: Suppleringsvalg til Forretningsudvalget
  - c. Vedtægtsændring: Revision af opløsningsparagraffen
  - d. Vedtægtsændring: Landsformandens virke og honoreringen af denne
  - e. Vedtægtsændring: Formulering / fastsættelse af pligter og betingelser i tilfælde af, at næstformanden skal overtage hvervet som landsformand
  - f. Vedtægtsændring: Formulering af honorering af næstformand og øvrige FU-medlemmer
  - g. Fastsættelse af honoreringen af landsformanden

Medlemmer af Landsforeningen LEV eller foreningerne, der ikke er udpeget som repræsentanter på repræsentantskabsmødet, kan for egen regning overvære det ekstraordinære repræsentantskabsmøde uden tale- og stemmeret.

Er stavnsbåndet genindført i Danmark?

SØREN SELVEJER, OKSGÅRDVEJ 2, MUSPØT, 6534 AGERSKOV ■

Mit navn er Søren Selvejer, og jeg bor østen for solen, vesten for månen, midt i Sønderjylland og på kanten af Tønder Kommune. Jeg har derfor – stort set – lige langt til Tønder, Aabenraa og Haderslev.

Til sommerferien 2013 afsluttede jeg mit 11. skoleår på Klintebjerg Efterskole, der er prøvefri. Nu skal jeg videre med en STU ungdomsuddannelse, som jeg er godkendt til at få, fordi jeg er udviklingshæmmet og ikke kan tage en almindelig ungdomsuddannelse.

På Klintebjerg Efterskole har jeg taget traktor-kørekort, og det er jeg meget stolt af. Men jeg har brug for at lære andet og meget mere, og jeg har også brug for at lære, hvordan man klarer sig selv som ung og voksen i samfundet.

I 9 år har jeg gået på "Skolen ved Stadion" i Haderslev, der er en special-skole. De fleste af mine venner bor derfor i Haderslev og er nu i gang med en STU-uddannelse. Jeg vil derfor også gerne starte min STU-uddannelse i Haderslev, fordi jeg så kan holde kontakten med mine venner, og jeg tager også til Haderslev hver anden torsdag for at gå i ungdomsklub.

I øjeblikket går jeg på EFA SYD, der er en produktionshøjskole i Aabenraa Kommune. Det vil sige, at Tønder Kommune her tilkøber en aktivering i en anden kommune.

Men når jeg spørger, om det er muligt at tage min STU uddannelse i Haderslev er standardsvaret fra Tønder Kommunes UU-vejledning – uanset hvordan jeg argumenterer og forklarer mig – at "Tønder Kommune tilkøber ikke STU-uddannelser i andre kommuner".

Min søster Maren er nu 21 år, og hun kunne selv vælge, om hun ville gå på gymnasiet i Aabenraa, Tønder eller på Studenterkurset i Toftlund, da hun skulle videre efter folkeskolen. Det er da underligt, at jeg er stavnsbundet til Tønder Kommune, bare fordi mine forældre tilfældigvis bor i kommunen. Kan nogen forklare, hvad det skyldes?

– udover at handicappede generelt har fået ringere vilkår efter kommunalreformen?

Til min 18 års fødselsdag fik jeg også en fin bog af Folketinget, der hedder "Min grundlov", og som forklarer, hvordan det danske demokrati er bygget op, og som jeg kan bruge som fundament til at deltage i den demokratiske debat – skriver

Folketingets Formand Mogens Lykketoft i følgeskrivelsen. På side 45 står der, at § 71 i Grundloven slår fast, at "den personlige frihed er ukrænkelig. Ligesom § 75 på side 49 fastslår, at "enhver borger, der kan arbejde, skal have mulighed for det på rimelige vilkår. Men jeg kan altså ikke – og i modsætning til andre unge i Danmark – få lov til selv at vælge, hvordan jeg kommer videre med en uddannelse, der er defineret til at være en STU, som passer ind til mig, og som jeg ønsker og har lyst til. Tværtimod bliver jeg i stedet nærmest stavnsbundet til Tønder Kommune, fordi mine forældre helt tilfældigt bor midt i Sønderjylland og på kanten af Tønder Kommune.

Mine forældre og jeg har siden jeg afsluttede efterskolen på Klintebjerg haft flere møder med ansatte i Tønder Kommune. Og her har vi mødt mange søde, sympatiske og venlige medarbejdere, der alle gerne lytter til mit ønske, men når vi spørger ind til, hvem det er, der egentlig bestemmer, og hvorfor mit ønske ikke kan opfyldes, blæser svaret i vinden. Det er ganske underligt at deltage i alle disse møder, og så hele tiden høre medarbejderne sige: "Ja – vi bestemmer jo ikke, og Tønder Kommune har bestemt". Så jeg vil virkelig gerne vide, hvem denne Tønder Kommune er? Er det mon en robot, månemanden eller borgmesteren?

Så derfor spørger jeg alle jer, der bestemmer i Folketinget og i Tønder Kommune:

Er stavnsbåndet genindført for nogle danskere?

Nej, stavnsbåndet er ikke genindført – selv om det kan se sådan ud

AF DAN SCHIMMELL, POLITISK KONSULENT I LANDSFORENINGEN LEV ■

Kære Søren

Først mange tak for din henvendelse til Landsforeningen LEV. Du rejser nogle meget vigtige spørgsmål og problemstillinger, og når kommunen svarer dig, som de gør, kan jeg godt forstå, at du tænker, at det virker som om, stavnsbåndet er genindført.

Som jeg læser dit brev, handler det om STU og retten til at vælge.

Den særlige tilrettelagte ungdomsuddannelse er en ungdomsuddannelse, der er rettet mod de unge mennesker, som ikke med støtte og vejledning vil kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. Det vil sige tage en studentereksamen, en teknisk ungdomsuddannelse, et to-årigt HF-forløb osv. Da den særlige tilrettelagte ungdomsuddannelse blev indført, var det vigtigt for LEV, at det blev en ret. Det vil sige, at vi ønskede, at alle unge uanset handicap og udviklingsniveau skulle have mulighed for at tage en ungdomsuddannelse, for det at tage en ungdomsuddannelse handler om meget mere end blot at lære, det handler blandt andet også om dannelse, det at blive voksen.

For at man kan starte på en STU, kræver det, at man bliver visiteret eller godkendt. Forudsætningen for at blive godkendt er, at Ungdommens Uddannelsesvejledning i ens kommune har vurderet, at det ikke vil være muligt for det unge menneske at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse. Når man så er blevet godkendt, skal man i gang med at lave en individuel uddannelsesplan.

Det er nemlig den individuelle uddannelsesplan, der styrer, hvad det er for en uddannelse, du får, og hvor den kommer til at ligge.

Så når Tønder Kommune fortæller dig, at de ikke køber STU-tilbud uden for kommunen, så er det ikke en lovlig praksis. Det er ikke lovligt, fordi Tønder Kommune sætter "regel over skøn". Det betyder, at man i Tønder Kommune har lavet en regel, der hedder, at "vi køber ikke tilbud uden for kommunen", selv om lovgivningen er meget klar. Kommunen skal købe det tilbud, som bedst matcher de individuelle behov, det unge menneske har. Så når kommunen fortæller, at de ikke køber tilbud uden for kommunen, har man ikke foretaget en individuel vurdering af det enkelte menneskes behov, og dermed krænker man det unge menneskes ret.

Men for at gøre det lidt mere indviklet, så har det unge menneske ikke lov til at **kræve** en bestemt skole eller uddannelsessted. Det er din kommune, altså Tønder Kommune, der har forsyningsforpligtigelsen, det er dermed også dem, som skal skaffe netop den uddannelse, du har brug for.

Nu kan det være, at du tænker, jamen så er jeg jo i praksis stavnsbundet til Tønder Kommune. Men her skal vi igen tilbage til din individuelle uddannelsesplan, for jo mere præcis og specifik den er, jo større mulighed har du for at påvirke, hvor kommunen vil kunne købe et uddannelsesstilbud. Hvis der i uddannelsesplanen står, at man skal arbejde med at flytte hjemmefra og blive bedre til at læse, ja så kan kommunen

med rette tænke, at det kan ske mange forskellige steder. Men jo mere specifik den individuelle uddannelsesplan er, jo flere specifikke mål der indlægges i uddannelsesplanen, jo mere kan man selv være med til at dreje tingene.

Hvis jeg var dig, vil jeg bede om et møde med ungdomsuddannelsesvejlederen i Tønder Kommune. Her vil jeg forklare, at jeg ikke længere er sikker på, at den nuværende individuelle uddannelsesplan er rigtig, så du vil gerne have, at I endnu engang kommer til at snakke om den, og eventuelt rette den, så den passer bedre med de uddannelsesmæssige ønsker, du har. Hvis du allerede er startet på STU i Tønder, vil jeg meddele, at du ønsker at benytte dig af din ret til at tage en pause.

Inden dit møde med Ungdommens Uddannelsesvejledning vil jeg opfordre dig til at overveje, hvad det er, som et STU-tilbud i Haderslev kan give dig, som et STU tilbud i Tønder ikke kan give dig. Tag eventuelt ind på STU Haderslev, snak med de andre elever. Du kan naturligvis altid fremføre, at det er fordi, du gerne vil gå i ungdomsklub i Haderslev, men et sådan argument er kommunen ikke forpligtet til at lytte på jf. lov om ungdomsuddannelse for unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov.

Du nævner, at din søster har haft mulighed for at vælge uddannelse enten i Toftlund eller i Aabenraa, hvilket jo er rigtigt, men naturligvis kun under forudsætning af, at der har været plads, og uddannelsesinstitutionen udbyder de særlige linjefag, som hun har ønsket.

Rudolf Steiner-Skolen i Århus

Specialklasserne på Rudolf Steiner-Skolen i Århus er et heldagstilbud for børn med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder. Der undervises fra 1. til 10. klassetrin. Skole og fritidsordning fletter sig ind i hinanden, således at det enkelte barn får et trykt og forudsigeligt sammenhængende dagsforløb.

Ledige pladser til nye elever med start august 2014

Strandvejen 98 • 8000 Århus C • Telefon 86 14 01 30
specialklasserne@sydskolen.dk • www.sydskolen.dk

Center for
Senhjerneskade

**Center for Senhjerneskade,
Region Syddanmark**
Med afdelinger i Kolding og Kingstrup

**Højt specialiseret bo- og dagtilbud til voksne med senhjerneskade
Helhedsorienteret indsats med udgangspunkt i borgerens ønsker
og behov**

Sjællandvej 3-7 – 6000 Kolding – Telefon 7553 7188
Fredehjemsvvej 2 – 5591 Gelsted – Telefon 6449 2492
E-mail: Centersenhjernesgade@syd.dk
www.CenterSenhjernesgade.Regionsyddanmark.dk

Vilstedsøgaard

tlf: 40904368
Handicapvenligt

vdt@vesthimmerland.dk

123hjemmeside.dk/vilstedsogaard

www.bed-breakfast-events.dk
Weekendophold for voksne udviklingshæmmede

Stutteri Nutzhorn

v/Hanne Nutzhorn
Tværby 25
Ærøskøbing 5970
Tlf.: +45 30 20 59 75
Mail: nutz@mail.dk

*****

SANDBLÆSNING A/S

Flemming Vilhelmsen

Stenbankevej 2 • 5771 Stenstrup
Tlf. 62 80 07 17 • Mobil 20 19 47 51
fv.sandblaesning@mail.dk
www.fv-sandblaesning.dk

BS REVISION

Registreret revisor

Reg. revisor Jesper Schmidt
Privat tlf. 75 65 84 86
Danas Alle 2 • 8700 Horsens
TELEFAX 75 64 56 09
Tlf. 75 64 56 06

Tømreren Tindal

Skal kvaliteten være i top - så ring Freddy op

www.TomrerenTindal.dk ☎ 28 300 307

Struer skolehjem

skole • hjem • behandling

Godthåbsvej 15, 7600 Struer
Tlf. 9684 2400
Fax 9785 0233

e-mail: struerskolehjem@struer.dk

Arbejdstilsynets besøg på beskyttede værksteder omfatter i flere tilfælde kun personalets arbejdsmiljø – og ikke de medarbejdere, der har udviklingshæmning. Det er ulovligt

AF DAN SCHIMMELL, POLITISK KONSULENT I LEV ■

Mennesker med udviklingshæmnings arbejdsmiljø oversees

Arbejdstilsynet var for nylig på besøg på et beskyttet værksted. Det blev blandt andet påtalt, at borde var så lave, at pædagogerne fik en forkert arbejdsstilling. Men påbuddet gjaldt ikke mennesker med udviklingshæmning, som arbejdede med de samme opgaver på værkstedet, sagde tilsynsførende.

Det er desværre ikke en enestående historie. Vi har i LEV kendskab til, at der er givet påbud til beskyttede værksteder i forhold til både psykisk arbejdsmiljø, lysforhold, støj, træk m.m., men kun ud fra personalets arbejdsmiljø.

Det giver et billede af, at man i Arbejdstilsynet ikke har forstået eller accepteret, at arbejdsmiljølovgivningen er lige for alle - uanset om man er udviklingshæmmed, pædagog, frivillig eller noget helt andet.

- At landets beskyttede værksteder er omfattet af arbejdsmiljølovgivningen er ikke nyt. Det var en kamp vi kæmpede i 90'erne. Det er derfor vigtigt her at fastslå, at arbejdsmiljølovgivningen gælder for alle på en virksomhed, uanset om man får lidt eller meget i løn, uanset om

man er på ordinær løn, en socialpension eller anden overførselsindkomst. Arbejdsministeriet fastslog således tilbage i 1995, at beskyttede værksteder (§103) er omfattet af lovgivningen, og at lovgivningen omfatter alle, der har sit virke på enheden, siger LEVs landsformand Sytter Kristensen.

ARBEJDSMILJØMÆSSIGT A OG B-HOLD

Den diskriminerende adfærd over for medarbejderne med udviklingshæmning er paradoksalt nok dokumenteret af mange af de nyuddannede arbejdsmiljørepræsentanter på de beskyttede værksteder, som har været igennem den arbejdsmiljøuddannelse (LUNA), som LEV står bag.

Der er ingen tvivl om, at de snart 70 kursister, som allerede har gennemført den lovpligtige arbejdsmiljøuddannelse, er glade og meget tilfredse. Men for en del har det også været hårdt at opleve, at der visse steder åbenbart arbejdsmiljømæssigt er et A og et B-hold.

Heldigvis har de delt deres erfaringer med os i LEV og firmaet ALECTIA, der

har stået for at udvikle det særlige uddannelsesforløb til udviklingshæmmede. Arbejdsmiljøkonsulent Mimi Løn Schimmell fra ALECTIA siger om Arbejdstilsynets håndtering af arbejdsmiljøet på en del af de beskyttede værksteder:

- Vi står med mennesker, der dagen lang arbejder med montagearbejde, tømrerarbejde, rengøring og køkkenfunktioner, hvilket i praksis ofte giver anledning til klassiske arbejdsmiljøudfordringer, som eksempelvis muskel- og skeletbesvær, men på grund af deres kognitive udfordringer er de ikke en del af virksomhedens arbejdsmiljø. Det giver absolut ingen mening, derfor har vi (ALECTIA) valgt at gøre Arbejdstilsynet opmærksom på, at der ligger en praksis, som ikke er værdig for hverken medarbejderen med udviklingshæmning, det øvrige personale eller andre, som har sin gang på beskyttede værksteder.

- Jeg vil opfordre til, at vi få en åben dialog om, hvordan vi i fællesskab kan ændre denne praksis, så alle er lige for arbejdsmiljøloven også ude i praksis.

Kemp & Lauritzen

Vi gør det nemt for dig

EL-INSTALLATION

Roskildevej 12
2620 Albertslund
Tlf: 4366 8888

www.kemp-lauritzen.dk

Bernilles FISKEFARS

– byens bedste

86 12 35 59 & 86 18 54 50

Fax 86 13 71 19 • Pakkerivej • 8000 Aarhus C

// VI TALER
NORMALT IKKE
OM PENGE

Men når du kan lide at Multiform køkken ind, så
\$145.000 kr., gør vi en undtagelse.

MULTIFORM
multiform.dk

SMARTPHONE
SCAN QR KODEN
DE JARDE NÅR
KØBENSKER

GREEN CLEAN SERVICE

KVALITETSRENGØRING
TIL
ERIVERV OG PRIVAT

.....

GREEN CLEAN SERVICE
V/PIA NORDKJÆR

Kastanievej 17 - Laurbjerg - 8870 Langå
Tlf. 61 88 88 48 - Mail: nordkjaer@g-clean.dk
www.g-clean.dk

ISS **ISS Kloak- & Industriservice**
Tidl. Ingemann Christensen

Tømning og rensning, Højtrykspuling, Industrispuling
Slamsugning, Rensning af faldstammer, TV-inspektion,
Kloakreparation, Aut. Kloakmester.

Smedevænget 15 • Stenstrup • 4700 Næstved
kloakservice@iss.dk
www.iss-kloakservice.dk

- vi går i dybden med opgaverne

TELEFON & DØGNVAGT
55 70 04 84

	HRH Auto & Dalservice A/S	 Herstedester Skolevej 16 2620 Albertslund Tlf.: 4343 7722 hrh@hrh.dk • www.hrh.dk Døgnvagt ML: 7020 4112
	VVS & Varmeteknik A/S	
	Albertslund Tømrer & Snedker A/S	
	HRH Malerservice A/S	
	HRH Gartner & Ejendomservice A/S	
	HRH Garvestr A/S	
	HRH Smede	
	HRH Murer A/S	
	HRH EI A/S	

AKTIVITETSCENTRET KELLERSVEJ
Dagtilbud for voksne udviklingshæmmede

MANGFOLDIGHED OG MULIGHEDER

Flexibilitet • Oplevelser/omsorg • Neuropædagogisk tilgang
Dyrehold og ridning • Mulighed for halvtidspladser
• Cafe Dukkehuset

Kellersvej 13 - 23. 2860 Søborg
Telefon 39 57 33 60 – E-mail: ac-kellersvej@gladsaxe.dk
Hjemmeside: www.gladsaxe.dk/ac-kellersvej

Vi tilbyder undervisning i svømning, ridning,
gymnastik og karate for børn med særlige behov.

SSB

Studenter Settlementet's Boldklub

Valdemarsgade 12, over gården | 1665 København V
ssb@ssb-sport.dk | Tlf.: 33796779

KLAP har fået ny hjemmeside - og ny hjemmesideadresse

KLAP laver job til mennesker med kognitive vanskeligheder, der får førtidspension. Det vil sige job til mennesker, der for eksempel har udviklingshæmning, autisme, spasticitet, epilepsi, muskelsvind, erhvervet hjerneskade eller en anden form for handicap, der gør, at de har kognitive vanskeligheder.

Den nye hjemmeside er lavet i det, der hedder responsive design. Det betyder, at siden indretter sig efter, hvilken skærm den bliver vist på, så den også er mulig at læse på for eksempel en mobiltelefon.

Så kig ind på klapjob.dk, hvis du får førtidspension og ønsker dig et job, eller hvis du bare vil vide mere om KLAP.

Stadig ledige pladser på uddannelse som arbejdsmiljørepræsentant for mennesker med udviklingshæmning

Landsforeningen LEV har siden januar 2014 udbudt uddannelsen til mennesker med udviklingshæmning. Uddannelsen foregår fire forskellige steder i Danmark. Det er i Virum, Odense, Kolding og Århus, og der er stadig ledige pladser på flere af uddannelsesgangene.

Målet med uddannelsen er, at udviklingshæmmede på landets beskyttede værksteder i fremtiden selv kan tage aktiv del i det lokale arbejdsmiljøarbejde. Medarbejdere på landets beskyttede værksteder er alle omfattet af den danske arbejdsmiljølovgivning, derfor er det også helt naturligt, at de får mulighed for at tage en certificeret uddannelse.

Uddannelsen er tilpasset mennesker med udviklingshæmning og bygget op i et samspil mellem uddannelsesdage og hjemmeopgaver på det beskyttede værksted, hvor teori og praktiske opgaver kan gå hånd i hånd i de velkendte rammer på det beskyttede værksted. Uddannelsen løber over fem uger med en undervisningsdag hver uge. Uddannelsen og forplejning er gratis – det eneste, du skal sørge for, er transport.

I 2014 er der ledige pladser med start den 11. september i Århus, den 21. oktober i Odense og den 23. oktober i Virum.

Du kan læse mere om uddannelsen og tilmelde dig på projektluna.dk. Du er også velkommen til at sende en mail til ar@lev.dk.

AR

1000 - 2990

BE Consult

Æblehaven 9 • 2680 Solrød Strand

Ikke alle er lige gode til tal
BE Consult kan hjælpe dig med det hele

Tel. 40 18 81 87

info@birgereskildsen.dk
www.birgereskildsen.dk

3700 - 3790

KELDOR

Torvegade 6 • 3700 Rønne
Telefon 62 26 50 85

4000 - 4990

Bridget Hauptmann

Examineret zoneterapeut
Strandvejen 22 • 4040 Jyllinge

Telefon 46 78 99 68

Telefontid 8.00-9.00

RABAT TIL HANDICAPPEDE

KBK Pladeværksted

Alt i reparation

Tåstruphøj 22 • 4300 Holbæk

59 43 34 69

Fax 59 44 12 37

MARJATTA

Tilbud til mennesker med udviklingsforstyrrelser og udviklingshæmning:
Skolehjem, ungdomsuddannelse, vokscentre og værksteder

Strandvejen 15 • 4733 Tappernøje • Tlf. 55 96 51 19
E-mail: marjatta@marjatta.dk • www.marjatta.dk

5000 - 5985

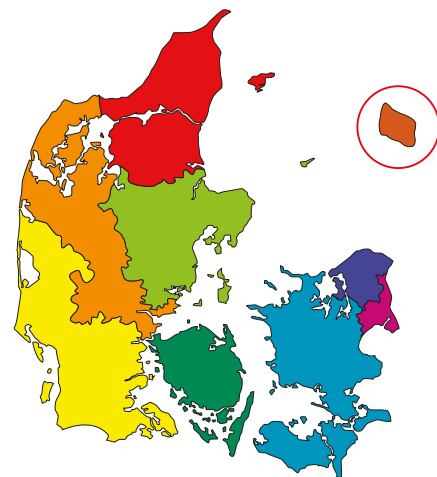
Vi samler og opstiller dit nye køkken
og monterer dine døre og vinduer

Tømrerfirmaet

Claus Jørgensen

Møllelækken 5 • 5300 Kerteminde
cj_montage@hotmail.com

FK Teknik/Design/ApS

Munkevænget 4
5492 Vissenbjerg

Tlf. 6482 1865

Fax 6482 5257

6000 - 6990

Nytoft Malerservice
v/ Viola Holst
Adelvadvej 20,
Høgslund, 6270 Tønder
Tlf. 74 72 03 53
Tlf. 61 75 20 40

7000 - 7990

BRDR. JØRGENSEN COMPONENTS A/S

Nybo Bakke 3-4 • 7500 Holstebro
Tlf. 97 42 47 00 • Fax 97 42 26 05
E-mail: bjc@brdr-jorgensen.com
www.brdr-jorgensen.com

GRAVESEN BLIK & VVS

V/Thomas Gravesen
Makholmvej 45
7600 Struer
www.gravesen-blik.dk
Tlf. 51 90 13 02

- Blikarbejde, Oliefyrservice
- Renovering af huse - badeværelser og køkkener.
- Nybyg og servicearbejde
- Bolig ventilation, Biobrændsel, Solvarme
- Fjernvarme, Jordvarme.

Fenskær Efterskole

Kollegievej 5 B
Nr. Nissum
7620 Lemvig

Tlf. 9789 1177

Fax 9789 1366 · post@fenskaer.dk · www.fenskaer.dk

Scan Pack

Ørslevklostervej 58 · 7840 Højslev

Telefon 97 53 73 00

Fax 97 53 71 77

E-mail: scanpack@scanpack.dk

Scanpack.dk

Prenor

Herningvej 33 A, 7500 Holstebro

Tlf. 24 41 24 33

MULTIGLAS

Glimester Jørgen Mulvad
Ri. Rasmussen
V. Sørensen

DØGNVAGT
97 12 37 57

Hedelandsgade 15 · 7800 Herring · Tlf. 97 12 37 57 · Fax. 97 22 39 49 · post@multiglas.dk
www.multiglas.dk

8000 8990

Aut. Kloakmester - Jord - Beton - Belægning
tlf.: 86225678 mobil: 40115105 www.emhaps.dk
hastrup@hardworking.dk Egå Møllevvej 183 8250 Egå

FRU MØLLERS MØLLERI

Bjeragerhougaard

Bjeragervej 35 · 8300 Odder · Tlf. 2178 2760

info@frumollersmoller.dk · www.frumollersmoller.dk

RANDERS GULVSERVICE

GULVAFSLIBNING

TLF. 86 43 28 98

9000 - 9990

Aut. VVS-installatør Flemming Brøner

Jordvarme · Solvarme · Fjernvarme
Pillefyr · Gasfyr · Blikkenslager · Industri

Specialiseret i: VVS, VVS, VVS
Tlf. 99 55 40 70 - 99 55 40 70
www.flemmingbroner.dk

www.Himmerlandspejsecenter.dk

Himmerlands Pejsecenter

v/ Lars Poulsen
Brogade 59
9500 Hobro
Tlf. 24 62 88 58

SALG · SERVICE · MONTAGE
PEJSE · PEJSEINDSATSE
BRÆNDEOVNE · STÅLSKORSTEN
ISOKERN · NEXO UDEKØKKEN

P & RN - Rengøring

Løgstørvej 27 · 9500 Hobro

Tlf. 98 52 45 18

1000 - 2990

3000 - 4970

5000 - 6990

8000 - 9990

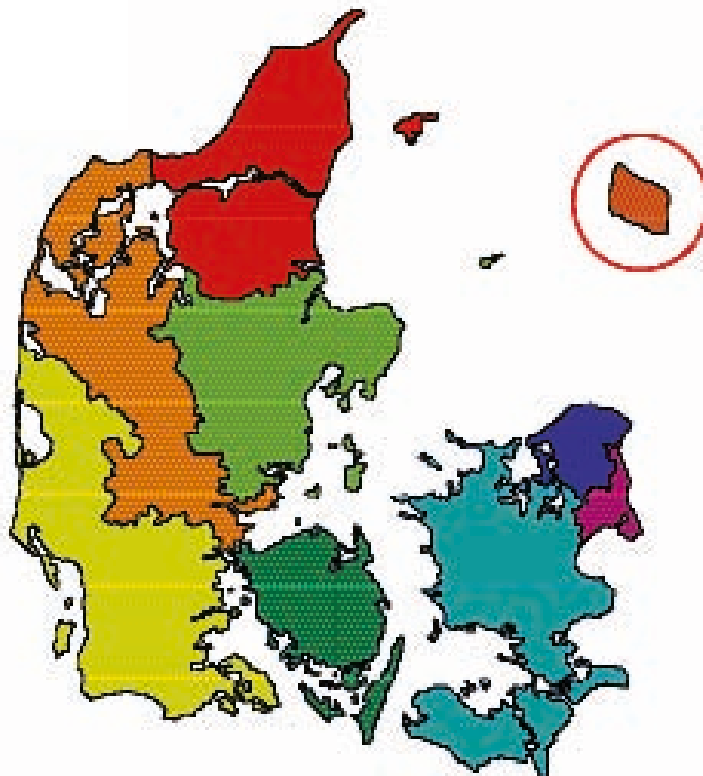
1000 - 5985

6000 - 8990

7000 - 7990

8000 - 8990

9000 - 9990

Klinik for fodterapi

Birkedommer Allé 3

3000 Frederiksværk

Tlf. 47 77 01 11

Vi kan el, vvs, ventilation og baneteknik

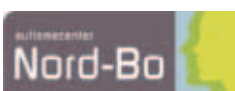
Park Allé 373 • 2605 Brøndby

Tlf. 43 22 11 00 • www.bravida.dk

Autismecenter Nord-Bo

- Dagtilbud/STU
- Botilbud
- Beskyttet beskæftigelse
- Rådgivning
- Kurser

Tlf.: 98 27 90 02
www.nordbo.dk

Vi hjælper Danmark på vej

COLAS DANMARK A/S

Industrivej 27 • 8800 Viborg

Telefon 89 26 46 11 • Fax 86 62 42 46

STU Nextjob

SÆRLIG TILRETTELÆGT
LÆRINGSUDVIKLELSE
FOR UNGE I HØJERISTADOMRÅDET

- Skræddersyet undervisning tilpasset dine interesser og behov
- Læring om arbejdslivet og praktikker på arbejdsmarkedet
- Personlig udvikling
- Masser af motion og fysiske aktiviteter
- Godt fagligt og socialt miljø.

Læring for livet!

Bregnegårdsvej 32
2900 Hellerup
Tlf.: +45 28 05 26

Læs mere på www.nextjob.dk

NEXT JOB

Stjernehusene

Tlf. 99 82 33 60

Døgninstitution og aflastningstilbud
for børn/unge med ADHD

Besøg

museum

S I L K E B O R G

WWW.MUSEUMJORN.DK

ARCOPEDICO®

- Sko med ultralette, bløde såler og med dobbelt svangstøtte

- Sko der virker aflastende på fødder, ben, ryg og lænd

- Sko der ikke strammer, hvis fødderne hæver

Slut med ømme fødder

ARCOPEDICO - Kompromisløs komfort

L.M.C. Arcopedico Lysnæs Havnvej 13 3390 Hundested
Tlf. 47 98 15 33 Fax 47 98 15 32 E-mail info@arcopedico.dk www.arcopedico.dk

Café Pakhuset
En særlig Café
med god tid til det hele

Hverdage kl. 10 - 20.30
Bøvedgårdsgade 5, 8200 Ålbø, Tlf. 87 80 32 88
www.cafepakhuset.dk

Viden om hjernen og børns udvikling

Hjernetips.dk

Vi informerer om neurologisk træning og hvordan forældre kan hjælpe deres børn på en kærlig og berigende måde.

Forside | **Diagnose** | **Behandling** | **Børns historier** | **Artikler**

HOTEL DAGMAR * * * *

Miniferie i charmerende, idylliske og historiske Ribe.

Pris fra kr. 595,00 pr. person pr. dag (højsæson og weekend kr. 795,-)
Inkl. 2-retters aftenmenu, overnatning i delt dobbeltværelse og morgenbuffet. Min. 2 døgn.

Torvet 1 • 6760 Ribe • Tlf. 75 42 00 33
www.hoteldagmar.dk

Specialcenter for Voksne med Handicap

Afdelinger:

- Grønnebæk, afd. Fuglemajgaard og Kompasrosen, Rødding.
- Bøge Allé 16, Ribe.
- Østruplund, afd. Marken, Skoven, Slottet og A-hus.

Højt specialiserede ydelser:

- Svær problemadfærd
- Foranstaltningssdomte
- Misbrugsproblematikker

Centeradresse:
Klintebjergvej 75, 5450 Otterup
Tlf. 9944 1400

specialcentervoksnehandicap.regionsyddanmark.dk

ideal-line
Lakeringsanlæg til overfladebehandling
www.ideal-line.com

bago-line
Butiksindretning | Bageriindretning | Service
www.bago-line.dk

JOB & AKTIVITETSCENTER VESTEGNEN

Tilbyder beskyttet beskæftigelse efter Serviceloven § 103, samt aktivitets- og samværstilbud efter samme lov § 104, på matriklerne Langbjerg, Hesselager, Kettehøj, Knudslundvej samt i Ballerup.

AIM - Arbejdsmarked I Midten, tilbyder muligheder for job og undervisning, så tæt på det almindelige arbejdsmarked som muligt.

Forskellige tilbud efter Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 32 – bl.a. afklaring af arbejdsevnen for sygemeldte borgere og ledige, der har fået tilkendt fleksjob.

 Tybjergparken 2 • 2660 Brøndby
Tlf.: +45 4328 3230
E-mail: jacsvest@brondby.dk
www.jacvestegnen.dk

lipsius
mobilfrisør

Mobilfrisør Lipsius!
Har du svært ved at komme til frisøren?
Så lad frisøren komme til dig
tlf. 50292935 - mail@lipsius.dk
Ring og bestil en tid allerede i dag. Jeg kører over hele Storkøbenhavn. Ring eller skriv hvis du er i tvivl. www.lipsius.dk

Jens Kromanns Vej 9
Snoghøj
7000 Fredericia
Tlf. 75 94 56 14

Aftenskolen for udviklingshæmmede.

Ring og rekvirer program for sommerhøjskoler, weekendkurser samt for undervisning i Kolding, Fredericia Vejle, Svendborg og Langeland.

VORES BØRN ER PÅ VEJ

KURSUS INVITATION

**DEN VANSKELIGE
OVERGANG
FRA BØRNEHAVE TIL
FOLKESKOLE**

Landsforeningen LEV og foreningens kredse i Nordsjælland afholder et **WEEKEND KURSUS**. Kurset handler om at være på vej. På vej fra børnehaven over i folkeskolen og fra folkeskolen over i ungdomsuddannelsen. Der er som forældre mange ting, der skal overvejes: Hvordan sikres den bedste overgang fra børnehaven over til folkeskolen, og hvordan vælger man i det hele taget den rigtige folkeskole og skoleform? Spørgsmål som: Hvad kan jeg forvente? Hvad er min ret som forælder, henstår for mange i det uvisse.

Dette og meget andet vil komme i fokus når Landsforeningen LEV inviterer til forældrekursus fra den **27. SEPTEMBER TIL 28. SEPTEMBER 2014.**

PROGRAM FOR KURSET

LØRDAG DEN 27.09.2014

- 14.30 Check-in på Hotel Hillerød
15.00 Velkommen ved Dan og Benjamin
Gennemgang af program
15.15 **Når jeg ser på mit barn, så tænker jeg ...**
16.00 Kaffe med frugt
16.20 **Når jeg (fortsat)**
17.00 **Overgang fra børnehave til skole**
18.30 Middag på Restaurant Frederiksborg Centeret
20.00 Kaffe på Hotel Hillerød
22.00 Natmad med diverse på Hotel Hillerød

SØNDAG DEN 28.09.2014

- 08.00 Morgenmad på Hotel Hillerød
09.00 **Forventninger til skoleverdenen**
10.00 Pause
10.20 **De vigtige vurderinger ved valg af skole**
12.00 Frokost (buffet) på Restaurant Frederiksborg Centeret
13.00 **Den perfekte skole for mit barn – Gruppearbejde**
14.00 **Hvordan og hvor kan man få hjælp?**
14.45 Pause
15.00 **Færdig med skolen – hvad så?**
16.15 Evaluering og opsamling

PRAKTISKE INFORMATIONER:

- For at deltage på dette kursus skal man være medlem af LEV.
- Kurset koster 800,- kr. per person. Prisen dækker overnatning på Hotel Hillerød, kursusafgift og forplejning.
- Der er plads til 30 personer på kurset.

TILMELDING er bindende og sker efter først til mølle princippet.

- Spørgsmål og tilmelding rettes til Christine Borchert, LEV, cb@lev.dk
- Underviser på kurset vil være Dan R. Schimmel.

Arrangør
LEV Nordsjælland
ved Keld Stürup
keldsturup@mail.dk

STU Kirkebæk & Klubben

STU Kirkebæk og Klubben er et uddannelses- og klubbud for unge med multiple funktionsnedsættelser og væsentlig funktionsnedsættelse i verbalsproget.

- Udgangspunktet for den unges læring og udvikling er den unges trivsel
- Vi ser det som vores vigtigste opgave at give de unge mennesker de allerbedste forudsætninger for at kunne være ligeværdige i kommunikationen med andre
- Vores mål er at uddanne de unge mennesker til et liv med størst mulig medbestemmelse i eget liv
- STU Kirkebæk og Klubben arbejder for at skabe de bedste rammer, der giver mulighed for fællesskab med andre unge i et levende ungdommiljø

Besøg vores hjemmeside:

www.kirkebaekskole.dk

eller kontakt os direkte:

43 66 05 50 (Skolens kontor)

40 43 23 53 (Leder af STU'en, Iben Goffmann)

43 66 05 60 (Leder af Klubben, Bettina Kristensen)

 Ishøj Kommune

Besøg os på uddannelsesmessen "Ud i fremtiden"
i Roskilde Kongres & Idrætscenter d. 18.-19. september 2013

[▶ Link til uddannelsesmesse](#)

Aalestrup

Busgade 10 D - 9620 Aalestrup

Telefon 99 66 94 94

www.byen-i-byen.dk

Bernard's Hus

Bernard's Hus

Vi kan tilbyde en plads til en ny beboer

Nyhed...

Aflastning fra 1 dag eller efter ønske

Nedermarken 8 • 5560 Aarup

Tlf. 64 43 12 75 • www.bernardshus.dk

Ørsted Gl. Skole tilbyder et højskolelignende døgnophold eller STU i hel- eller delforløb

Vi har 8 døgnpladser samt 2 dagspladser.

Vi har fokus på idræt/sundhed, IT/kommunikation, musiske/kreative fag og personlig modning.

Et tilbud til udviklingshæmmede unge

Vi hjælper dig i den rigtige retning!
Kontakt skolen for et besøg eller praktikophold.

Ørsted Gl. Skole

Ørstedvej 12 • 6560 Sommersted • Tlf. 2162 8972

E-mail: info@orstedskole.dk • www.orstedskole.dk

UNGDOMSUDDANNELSESCENTER MAGLEMOSEN BALLERUP

Ungdomsuddannelse under STU

Ungdomsuddannelsescenter Maglemosen er et uddannelsesstilbud til unge mennesker mellem 16 og 25 år. Uddannelsesstilbuddet gives til unge udviklingshæmmede, der efter endt grundskoleundervisning, fortsat har behov for specialundervisning, værkstedsaktivitet eller tilsvarende som forberedelse til voksenlivet og som ikke kan indgå i de ordinære uddannelsesstilbud. Der kan tilrettelægges særlige forløb under Lov om specialundervisning for voksne.

- Individuelt tilrettelagt uddannelsesstilbud
- Undervisningsaktiviteter, eksterne praktikforløb, liniefag
- Sociale og pædagogiske aktiviteter
- Optagelse kan foregå løbende

Magleparken 1 • 2750 Ballerup • Tlf. 44 77 61 01 • maglemosen@balk.dk • www.maglemosen.dk

Støt LEV med 200 kr. om året

Der er brug for et stærkt LEV – og vi har brug for din hjælp...

LEV er momsfrataget, fordi LEV er en såkaldt §8a-godkendt organisation. Denne momsfratagelse er væsentlig for LEVs arbejde. For at kunne bevare denne momsfratagelse, så kræves det, at der årligt er mindst 100 personer, som giver bidrag på 200 kr. – eller mere! Momsfratagelsen er 600.000 kr. værd årligt, så en samlet støtte på 20.000 kr. er altså af ekstraordinær betydning for LEVs arbejde.

Bidraget er for øvrigt fradragsberettiget, så hvis du ved afgivelsen af bidraget oplyser dit CPR-nr., så sørger LEV for, at SKAT får besked, og bidraget kommer således reelt kun til at koste 100 kr.

Din støtte er med til at styrke vores arbejde for blandt andet:

- mennesker med udviklingshæmnings retssikkerhed, så de ikke bare bliver tromlet ned af de kommunale forvaltninger
- at mennesker med udviklingshæmning ikke kommer til at henslæbe en tilværelse i deres bolig, fordi de ikke kan få ledsagelse til at komme uden for en dør
- at komme den institutionalisering, som vi ser vinde frem mange steder i landet, til livs

Giv dit bidrag her:

lev.dk/bidrag.aspx

Du er også velkommen til at kontakte LEV på telefon 3635 9696 for yderligere oplysninger.

AF MOGENS HANSEN, HVERVEKOORDINATOR I LEV HOLBÆK/ODSHERRED ■

LEV Holbæk/Ods herred nået i mål med "vær med"-kampagnen

Inden vi startede vores kampagne, blev vi spurgt i de enkelte pilotkredse (fem kredse er piloter i "vær med"-kampagnen – du kan læse mere om selve kampagnen i LEV Bladet nr. 3), hvilke forventninger vi havde til vores deltagelse. Vi meldte ud fra LEV Holbæk/Ods herred, at vi forventede en medlemsfremgang på 12 procent – det ville svare til en medlemsfremgang på 26 medlemmer. Vi har nu nået en fremgang på 43 medlemmer, hvilket svarer til en fremgang på 19,5 procent. Så nu må vi justere på vores mål. Vi satser højt og "forrykt" og siger, vi stiler imod 33 procent i medlemsfremgang. Hvilket svarer til 73 nye medlemmer af LEV. I mange år

har mit personlige motto været: Hellere være forrykt end fortabt. Så må vi se, om vi kommer i mål.

I juni har vi fire arrangementer i vores "vær med"-kampagne, inden den slutter: Et Grundlovs møde på en Cafe drevet af udviklingshæmmede; En Sommerfest på CSU-Holbæk; En 15 års fødselsdag på Botilbuddet Tåstrup Stræde (hvor vi fra LEV-Holbæk har sponseret underholdningen med trioen "Baggårdens Bolcher"); Til slut runder vi "vær med"-kampagnen af med et arrangement om, hvordan det er at søge førtidspension i Holbæk Kommune (se annoncen her på siden).

LEV-HOLBÆK INVITERER TIL MØDE OM "FØRTIDSPENSION" ONSDAG DEN 27. AUGUST KL. 19

Temaer vi kommer ind på er:

- Når førtidspension er det soleklare svar.
- Hvad er "glatte sager" i Holbæk Kommune?
- Hvad skal man som forældre være opmærksom på ved ansøgning om førtidspension?
- Hvornår skal man starte en pensionsag op?

Oplæg ved specialkonsulent Susan Brinck, Holbæk Kommune.

CSU-Holbæk, Seminarieparken 2.

Tilmelding senest d. 24 august til Mogens Hansen på mail: mogenshansen49@gmail.com eller på tlf. 2149 5389.

Idræt i overlevelse og med fremtidsmuligheder

Idrætsskolen for udviklingshæmmede, den første og eneste skole af sin art i Danmark, fejrede i maj 20 års jubilæum. Fejringen af skolen, der ligger i København, fandt sted i Bellacenteret med vild zumba-teater, styrketræning med vægte og øvelser med blandt andet kampsport – samt en forrygende opvisning i kropsteater. En imponerende indsats der gav indtryk af, at det er givende at deltage i et idrætshøjskolekursus.

Forstander Søren Stenkilde holdt jubilæumstalen, hvor han fortalte om år med usikker overlevelse, og om forældre og LEV der knoklede for at bevare den gode ide, de selv syntes, de havde en andel i.

At der er brug for Idrætsskolen kan ses af, at der hvert år er 80 ansøgninger til 40 pladser. Det får nu skolen til at udvide med lidt flere pladser. Blandt eleverne er der faktisk nogle, der også har 20 års jubilæum. Søren Stenkilde gjorde i øvrigt særlig opmærksom på, at Idrætshøjskolen fremover vil tilbyde to-tre årige kurser med nye fag, der relaterer til kursisternes liv.

Derfra gik vi til reception med fornuftig frugt og store ufornuftige kager med idrætsskolens logo i marcipan. De smagte godt og mættede meget, så på en sådan dag, hvor det blandt andet handlede om at brænde kalorier af, var det en sjov gestus.

Læs mere om Idrætsskolen på idraetsskolen.net.

LR

Handicaphistorisk byvandring

Historisk Selskab for Handicap og Samfund afholder den 30. august en "Handicaphistorisk byvandring i København med efterfølgende generalforsamling". Dagen omfatter besøg i Døvehistorisk Samling, det Kgl. Blindeinstitut, frokost på Royal Garden, generalforsamling i Selskabet på Medicinsk Museion samt et oplæg ved samlingsleder og seniorkonservator Ion Meyer om aktuelle udstillinger, en kommende udstilling "under huden" og om registrering og kuratering af de handicaphistoriske samlinger, museet har.

Tilmelding til arrangementet er nødvendig og skal ske senest den 14. august. Prisen for at deltage i den Handicaphistoriske byvandring er: Medlemmer af HSHS 250 kr. – Ikke medlemmer 500 kr.

Deltagergebyret dækker byvandring og frokost med en øl, vand eller et glas vin. Tilmelding kan ske på hshs.mono.net.

NYT MAGASIN OM MENNESKER MED UDVIKLINGSHÆMNING OG PSYKISKE LIDELSER

Nationalt Videnscenter for Oligofreni-psykiatri har nedlagt det gamle magasin ViPU Viden – og sendt et nyt på gaden med navnet Omhu.

Videnscenteret oplyser selv, at navnet er nyt, artiklernes fokus anderledes – og så er magasinet blevet gratis.

"Mennesker med udviklingshæmning med psykiske lidelser mødes i hverdagen af en bred gruppe af tværfaglige fagpersoner. Det er disse mennesker, samt naturligvis pårørende og udviklingshæmmede selv, som vi ønsker at inspirere og informere med vores nye magasin," skriver Videnscenteret i en pressemeddelelse.

Læs og bestil Omhu på oligo.dk.

Special Olympics European Summer Games 2014

Hvert 4. år samles flere tusinde Special Olympics-idrætsudøvere fra hele Europa for at dyrke idræt og fejre Special Olympics-ånden.

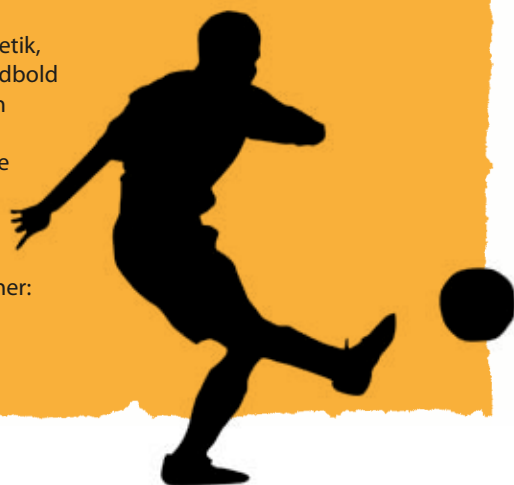
Special Olympics European Summer Games 2014 afholdes i Antwerpen i Belgien i perioden d. 13. til 20. september 2014.

Special Olympics European Summer Games 2014 i tal:

- 58 lande
- 2.040 idrætsudøvere med udviklingshandicap
- 1.000 trænere
- 300 officials
- 10 idrætter
- 4.000 frivillige
- 2.500 pårørende

Danmark stiller op i atletik, badminton, cykling, fodbold og svømning og har en delegation på godt 40 idrætsudøvere, trænere og ledere.

Se mere om Special Olympics European Summer Games 2014 her: so2014.com.

Designprojekt skaber nye relationer for borgere med handicap

Borgerne på botilbuddet Skansebakken har alle omfattende funktionsnedsættelser. De har svært ved selv at opbygge relationer, og nogle har primært haft kontakt til personalet. Mange har intet talesprog.

Alligevel har det været muligt at skabe flere nye relationer for beboerne via et projekt, der har været gennemført i et samarbejde mellem Socialstyrelsen, Designskolen Kolding og Vejle Kommune. Det dokumenteres i den afsluttende evaluering af projektet, der fik KL's innovationspris 2013.

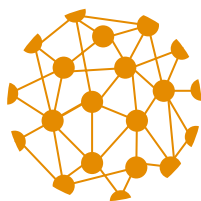
Projektet er et innovationsprojekt, der er baseret på designmetoder. Designerne har udviklet idéer, som gør det nemmere for borgerne på botilbuddet at præsentere sig selv overfor andre – blandt andet gennem tablets, der har været brugt som kommunikationsværktøj mellem beboerne og omverdenen. Designerne har også set på, hvordan det omliggende samfund kan aktiveres for at etablere nye relationer, og hvordan de relationer, borgerne allerede har, kan bruges anderledes.

Evalueringen viser, at det høj grad er lykkedes medarbejderne at facilitere nye relationer, hvor de ikke selv er omdrejningspunktet. De nye relationer er især til borgere på andre bo- eller dagtilbud og til personer i lokalsamfundet, blandt andet gymnasieelever fra Rødkilde Gymnasium, et spillemandsorkester, dagplejere med børn og tidligere ansatte.

Evalueringen viser også, at borgerne på Skansebakken ligesom alle andre mennesker oplever, at relationer kommer og går. Det er derfor en kontinuerlig og vigtig opgave for personalet både at understøtte beboernes eksisterende relationer og tilbyde dem nye.

Vejle Kommune har introduceret designmetoden til de øvrige centre i handicapafdelingen i kommunen.

Læs mere om projektet på socialstyrelsen.dk/handicap/fritid-og-inklusion/design-af-relationer.

Design | Relationer

Særforanstaltninger: Anbefalinger til praksis

Særforanstaltninger er et særligt tilbud til borgere, der har et omfattende behov for hjælp og støtte, men samtidig en så problemskabende adfærd, at et ordinært tilbud ikke er egnet til dem. Særforanstaltninger skal både skærme omgivelserne og sikre borgeren et bedre og mere værdigt liv med en højere livskvalitet. De er ressourcekrævende og fagligt komplekse og kan derfor fylde meget både hos myndighederne og i debatten.

En ny udgivelse fra Socialstyrelsen viser, hvordan organisering, faglige kompetencer og arbejdsrutiner kan bidrage til at skabe gode vilkår for særforanstaltningen. Publikationen beskriver de mange aspekter af arbejdet omkring særforanstaltninger og giver en lang række konkrete anbefalinger til god praksis på både myndigheds- og tilbuds niveau.

Læs mere på socialstyrelsen.dk.

Kommunekredse

LANDSFORENINGEN LEV

– udvikling for udviklingshæmmede

LANDSKONTOR:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup

Telefon: 3635 9696

E-mail: lev@lev.dk

Web: www.lev.dk

KONTOR- OG TELEFONTID:

Mandag til torsdag: 9.00-16.00

Fredag: 9.00-13.00

GIRO:

5 49 00 06 (kontingent)

2 00 10 04 (gaver og bidrag)

LANDSFORMAND:

Sytter Kristensen

Tlf. 4016 8044

e-mail: sk@lev.dk

NÆSTFORMAND

Tonny Mortensen

Tlf. 2168 6273

e-mail: tm@lev.dk

LEV BLADET:

Nr. 4/63. årgang 2014

ISSN: 1903-7937

PROTEKTOR:

Hendes Majestæt

Dronningen

MEDLEM AF:

Inclusion International

NSR – Nordisk Samarbejdsråd

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Sytter Kristensen

REDAKTION:

Arne Ditlevsen, Sytter Kristensen,

Lasse Rydberg, Hans Andersen,

Thomas Gruber

FORSIDEFOTO:

Hans Juhl

STOF TIL BLADET SENDES TIL:

Blekinge Boulevard 2, 2630 Taastrup

Telefon: 3635 9696

Telefax: 3635 9697

E-mail: redaktion@lev.dk

Indsendte bidrag afspejler ikke

nødvendigvis LEVs holdninger.

DEADLINE:

Deadline LEV 5 er 12. august.

Bladet udkommer 9. september.

ANNONCEEKSPEDITION:

FL Reklame

Damgårdsvej 46, Gram

8660 Skanderborg

Tel. 8793 3788

Email: fl@flreklame.dk

OPLAG: 8.000 stk.

LAYOUT OG TRYK:

Synergi Reklamebureau Webbureau

LEVS RÅDGIVNINGSTJENESTE:

Mandag, tirsdag, onsdag:

10.00-12.00

Torsdag, fredag, lørdag, søndag:

Lukket

Ring 8038 0888

(LEV betaler samtalen)

E-mail: raadgivningen@lev.dk

Assens/Middelfart/Nordfyn

Ingrid Rasmussen

Tlf. 6445 1562

e-mail: ingrid.rasmussen@kabelmail.dk

Billund

Mette Andersen

Tlf. 2870 3091

e-mail: flintemarken@gmail.com

Bornholm

Svend Pedersen

Tlf. 2151 0399

e-mail: svendp07@gmail.com

Djursland

Per Sørensen

Tlf. 8639 4881

email: sorensen.ahorn6@mail.tele.dk

Dragør/Tårnby

Johnny Fredelund

Tlf. 2468 2354

e-mail: hjfredelund@yahoo.dk

Egedal

Jane Villemoes

Tlf. 4031 7597

e-mail: janevillemoes@msn.com

Esbjerg/Fanø

Dorthe Højriis Thomsen

Tlf. 7545 0383

e-mail: dhtprivat@mail.dk

Favrskov/Skanderborg

Lone Thykær

Tlf. 8691 1070

e-mail: thykeer@webspeed.dk

Faxe/Vordingborg/Stevns

Winnie Lindner Pedersen

Tlf. 2945 8313

e-mail: winnie_lindner@mail.tele.dk

Fredensborg/Hørsholm/Rudersdal

Flemming Sundt (kontaktperson)

Tlf. 4586 1707

e-mail: flemmingsundt@gmail.com

Frederiksborg

Kirsten Bartroff

Tlf. 3871 3158

e-mail: kirsten.bartroff@kreds.lev.dk

Frederikssund

Ninette Hartwich

Tlf. 4738 4010

e-mail: lev.frederikssund@gmail.com

Furesø

Sine Holm

Tlf. 4498 4454

e-mail: sine@biomerieux.dk

Fåborg-Midtfyn/Ærø

Ulla Stick

Tlf. 6268 1987

e-mail: ulla.stick.kredslev@mail.dk

Gentofte

Jens Christian Pedersen

Tlf. 3968 2056

e-mail: jcpedersen@gmail.com

Gladsaxe

Alice Rasmussen (kontaktperson)

Tlf. 3969 5852

e-mail: alice.rasmus@webspeed.dk

Greve

Allan Jørgensen (kontaktperson)

Tlf. 4390 8963

e-mail: allan_joergensen@mail.dk

Haderslev

Solvej Laugesen

Tlf. 7484 1665

e-mail: solvej1954@gmail.com

Halsnæs

Rita Simonsen

Tlf. 4971 9471

e-mail: ritas@os.dk

Hedensted/Horsens

Dorrit S. Haulrich

Tlf. 7589 7919

e-mail: dokinira@hotmail.com

Helsingør

Jacob Svendsen

Tlf. 4922 6162

e-mail: jacob.svendsen@pol.dk

Herlev

Marianne Ulrich-Jørgensen

Tlf. 4491 9168

e-mail: ml.ulrich@privat.dk

Hillerød/Allerød

Dorthe Kann

Tlf. 4826 1050

e-mail: dkann@dadlnet.dk

Holbæk/Odsherred

Morten Løvschall

Tlf. 5917 3917

e-mail: morten@lovschall.name

Høje Taastrup

Erik Petersen

Tlf. 2211 3430

e-mail: svane1@post11.tele.dk

Kalundborg

Søren Hansen

Tlf. 5950 7416

e-mail: sdh@dbmail.dk

Kerteminde

Laurits Nielsen

Tlf. 6534 1509

e-mail: lauhed1@gmail.com

Kolding

Inge Stausholm

Tlf. 7553 1320

e-mail: inge@istausholm.dk

København

Danielle Pröschild

Tlf. 4013 7016

e-mail: danielle@proschold.dk

Køge

Ulla Fougat

Tlf. 5682 2369

e-mail: u.fougat@yahoo.dk

Lolland/Falster

Kari Nordeide

e-mail: kari.nordeide@gmail.com

Morsø

Lone Øst

Tlf. 9776 4698

e-mail: zenofexxx@sol.dk

Nyborg

Ole Skovsboell

Tlf. 4029 6097

e-mail: skovsboell@hotmail.com

Næstved

Hanne Kristensen (kontaktperson)

Tlf. 2291 5746

e-mail: larskristensen@stofanet.dk

Odder/Samsø

Tom Møller Jensen

Tlf. 3020 9133

e-mail: tom.m.jensen@gmail.com

Odense

Ib Poulsen

Tlf. 2388 5993

e-mail: ib.poulsen@gmail.com

Randers

Preben Schmidt

Tlf. 8640 2217

e-mail: preben@achtenschmidt.dk

Ringsted

Mona Williams
Tlf. 5764 3584
e-mail: lev.ringsted@gmail.com

Roskilde/Lejre

Bjørn Lykke Sørensen
Tlf. 6172 0976
e-mail: bohls29@gmail.com

Rødovre

Tom Olsen
Tlf. 2021 3651
e-mail: tom-riechmann@post.tele.dk

Silkeborg

Anders Christensen
Tlf. 8684 6221
e-mail: anderschristensen1976@gmail.com

Skive

Jørn Bruun
Tlf. 9752 5516
e-mail: bruun.skive@youmail.dk

Slagelse/Sorø

Gitte Larsen
Tlf. 58376012
e-mail: gla@attheweb.dk

Solrød

Carsten Wærens
Tlf. 5614 4125
e-mail: waerens@webspeed.dk

Svendborg/Langeland

Frank E. Jensen
Tlf. 6222 1490
e-mail: edelberg@stofanet.dk

Sønderborg

Finn Schmidt (kontaktperson)
Tlf. 7442 6049
e-mail: fluefinn@gmail.com

Thisted

Gerda Kobberøe (kontaktperson)
Tlf. 9793 7444

Tønder

Jens Ellekjær
Tlf. 7472 4094
e-mail: je@kreds.lev.dk

Varde

Ole Lennart
Tlf. 2170 0359
e-mail: familien-lennart@mail.dk

Vejen

Finn Nygaard
Tlf. 7552 4740
e-mail: finn@asbovej.dk

Vejle

Kari Overhalden
Tlf. 7572 1590
e-mail: kari@tilmar.dk

Vendsyssel

Fridolin Laager
Tlf. 9847 9116
e-mail: laagerf@gmail.com

Vestegnen

Niels Tobiasen
Tlf. 2420 1624
email: lev.vestegnen@kreds.lev.dk

Vestjylland

Kurt Veise
Tlf. 6140 9025
e-mail: kurt.veise@lev-vestjylland.dk

Viborg

Susanne B. Andersen
Tlf. 2822 0596
e-mail: susannebandersen5@gmail.com

Aabenraa

Magny Jønch
Tlf. 7452 6472
e-mail: magnyjonch@webspeed.dk

Aalborg/Himmerland

Marianne Holm
Tlf. 9856 1825
email: mk.holm@hotmail.com

Aarhus

Anni Sørensen
(konstitueret formand)
Tlf. 2628 3083
e-mail: anni.soerensen@skolekom.dk

Angelmanforeningen i Danmark

Jane Villemoes
Tlf. 4031 7597
e-mail: angelmanforeningen@gmail.com
www.angelman.dk

Cri du Chat Foreningen

Birthe Villani
Tlf. 8611 8887
e-mail: villani@mail1.stofanet.dk

Danske Døvblindfødtes Forening

Vibeke Faurholt
Tlf. 9885 4332
e-mail: faurholt@mail.tele.dk
www.ddbf.info

Dansk Forening for Tuberøs Sclerose

Liselotte W. Andersen
Tlf. 8627 7714
e-mail: brandersen@webspeed.dk
www.tsdanmark.dk

Den danske CDG-forening

Pia Seitzberg
Tlf. 3512 5125
e-mail: johnnymadsen@email.dk
www.cdg.dk

Handicappede børn og unge uden diagnose

Anja Grevinge
Tlf. 6178 0508
e-mail: hbudmail@gmail.com
www.hbud.dk

Landsforeningen for Rubinstein-Taybi Syndrom

Karin Kirkedal Hansen
Tlf. 3116 5559
e-mail: kirkedal.hansen@jafnet.dk
www.Rubinstein-TaybiSyndrom.dk

UniqueDanmark

Dorte Vestergren Møller
e-mail: dorte@uniquedanmark.dk
www.uniquedanmark.dk

Kristelig Handicapforening

Thomas Bjerg Mikkelsen
e-mail: formand@k-h.dk
www.k-h.dk

Landsforeningen Downs Syndrom

Thomas Hamann
Tlf. 2129 6675
email: donluffe@me.com
downssyndrom@downssyndrom.dk
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen for Fragilt X syndrom

Eva Bryld
Tlf. 2349 0317
e-mail: formand@fragiltx.dk
www.fragiltx.dk

Dansk Forening for Williams Syndrom

Mette Grentoft
Tlf. 2261 2760
e-mail: williamssyndrom@mail.dk
www.williams-syndrom.dk

Landsforeningen for Prader-Willi Syndrom

Jytte Helgogaard
Tlf. 2167 1299
e-mail: jyttehelgogaard@tdcadsl.dk
www.prader-willi.dk

Landsforeningen for Sotos Syndrom

Yvonne Wounlund
Tlf. 6447 1090
e-mail: yvonne-wounlund@mail.dk
www.sotosyndrom.dk

Landsforeningen Rett Syndrom

Winnie Pedersen
Tlf. 7020 2053
e-mail: post@rett.dk
www.rett.dk

ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

Lars Gjermandsen
Tlf. 7572 4688, Fax 7572 4633
e-mail: ulf@ulf.dk
www.ulf.dk

Copyright:

LEV må gerne kopieres og på anden måde anvendes, hvis kilden tydeligt angives.

Et eksemplar af den pågældende publikation bedes tilsendt LEVs redaktion. ISSN 1903-7937

TØMRER KOMPAGNIET

BRIAN +45 20 45 68 61
THOMAS +45 20 68 36 88

Marienlunds Alle 2 B • DK-7430 Ikast
Fax +45 97 15 68 61
www.tomrerkompagniet.dk

DØGNVAGT

H. Jespersen & Søn A/S

Aut. el-installatør
EL-ANLÆG ELEKTRONIK
Tlf. 98 94 22 11 • Fax 98 94 47 59
Dalsagervej 24 • 9850 Hirtshals
E-mail: hjs@h-jespersen.dk • www.h-jespersen.dk

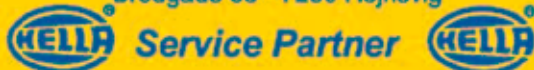
DØGNVAGT

- vi passer godt på din bill

Hejnsvig Auto ApS

Tlf. 7533 5200

Bredgade 85 - 7250 Hejnsvig

STU Lindersvold - for dig der vil lidt mere

Forstander Jørn Balsen

Lindersvoldvej 5 • 4640 Faxe
Tlf. 24 42 41 30 • www.stu-lindersvold.dk

En gros og detail

Åben mandag-torsdag ...kl. 8-14
fredag .....kl. 8-17
lørdag .....kl. 8-12

Nørup Mejeri

J. R. Beierholm Poulsen
Billundvej 33 • Nørup • 7182 Bredsten
Tlf. 75 88 30 16 • Fax 75 88 39 92

Botilbud Lindersvold

www.botilbud-lindersvold.dk

Lindersvoldvej 5
4640 Faxe
Tlf. 2442 4130

Forstander
Jørn Balsen

Ledig plads

GOLFSTRØMMEN

- et socialpædagogisk opholdssted

For udsatte børn og unge mellem 12 - 18 år, der trænger til en ny begyndelse i et trykt og omsorgsfuldt miljø.

Golfstrømmen er et familielignende opholdssted med 8 dagnpladser og 1 akutplads.

Faglig kompetente og nærværende medarbejdere, med en miljøterapeutisk og anerkendende dialogisk tilgang, tager udgangspunkt i den enkeltes ressourcer og nærmeste udviklingszone.

I et respektfuldt samarbejde med den unge og Magleby Skolecenter sikre vi en samlet korrederet indsats. Sammen hjælper, støtter og udvikler vi den unges færdigheder til senere at mestre voksenlivet.

VI HAR PT. LEDIGE DØGNPLADSE
For mere information kontakt leder Birgitte Stavnbo på tlf.: 2123 8121

Søhusevej 79, 4230 Skælskør
Tlf.: 5816 1098
Info@golfstroemmen.dk
www.golfstroemmen.dk

Haar Design

Din Mobilfrisør i Middelfart kommune

Ved tidsbestilling ring til
Malene på mobil: 29 29 34 83

Den selvejende institution
HVEM • KAN
Voksen-socialt opholdssted

Teglvangen 54 Als
9560 Hadsund
Tlf. 98 58 18 58
www.hvem-kan.dk

VVS mestere

v/ Torben B. Storgaard

tlf. 8660 1003

Agerbakken 21 · 8362 Hørning
www.flreklame.dk · fl@flreklame.dk · t. +45 7022 1870

FL-REKLAME

the bookkeeper

Brug din tid på det du er bedst til og overlad regnskabsopgaverne til mig.

Jeg kan bidrage med:

- Udarbejdelse af løn
- Løbende bogføring
- Fakturering af dit salg
- Debitstyring
- Rettidig betaling af kreditorer
- Afstemninger af drift og balanceposter.
- Indberetning af moms og afgifter.
- Månedsslutning og rapportering

Heidi Clausen Jessen
T: 20 91 79 99
M: info@thebookkeeper.dk
W: www.thebookkeeper.dk

FEDDET

OPHOLDSTED OG BOTILBUD

Tinghøjgade 69, 9493 Saltum - Telefon: 98 88 44 05 - Fax: 98 88 44 15
Mail: info@botilbud-feddet.dk - Web: www.botilbud-feddet.dk

RAMMER **OPHOLD** FAMILIE Opholdsstedet Brunstoftø

Opholdsstedet Brunstoftø ligger ude på landet i Sødinge by - ca. 2 km fra Ringø.

Sødingevej 2 · 5750 Ringø · Tlf. 62 62 42 50 · www.brunstoftø.dk

Café Jydepotten

MANGEFOLDIGHEDENS CAFÉ
BILLUND KOMMUNE

Tlf. 75 32 32 22

www.jyde-potten.dk
jydepotten@kfumsoc.dk

Elmelundsvej 118 · 5200 Odense V
Tlf. 30 70 52 03

Arkitektfirmaet Ole F. Kristensen

Kærvej 7 · 6650 Brørup · Tlf. 75 38 25 99 · www.olefkristensen.dk

Murermester

Flemming Oppelstrup Aps

Arden

tlf. 50 51 85 69 - 98 56 15 69

email: murermester@f-oppelstrup.dk

www.f-oppelstrup.dk

Randers Realskole

- et sikkert afsæt for fremtiden

Randers Realskole er Danmarks største privatskole. Vi har fokus på den enkelte elevs udvikling - samtidig med, at vi sætter udviklingen af en social ansvarsfølelse i centrum.

www.randersrealskole.dk

Skjøtt *Tomrer & Snekker*

Svendborgvej 21 · 9220 Aalborg Ø · CVR. 27 52 81 04

Tlf: 98 13 36 01 · Bil: 29 60 50 54

Vestjysk Gulvafslibning
V/ Tomrer Johnny Hounisen

Mobil: 22 99 22 00

Idomvej 74, Idum · 7500 Holstebro
jh@vestjysk-gulvafslibning.dk
www.vestjysk-gulvafslibning.dk

POST

PP DANMARK

Magasinpost SMP
ID-nr. 42104

JEG ER UNG OG HAR
UDVIKLINGSHÆMNING - KAN
DET OVERHOVEDET LADE SIG
GØRE, AT JEG FÅR
EN FORSIKRING?

JEG BOR I ET
BOFÆLLESSKAB, ER DET
SÅ MULIGT AT FÅ EN
FORSIKRING, DER IKKE KOSTER
FOR MEGET?

JEG HAR ET HANDICAP,
SÅ DERFOR ER DER INGEN
FORSIKRINGSSELSKABER, DER
VIL FORSIKRE MIG.

NÅR MAN ER
UDVIKLINGSHANDICAPPET,
SÅ HJÆLPER KOMMUNEN DA
MED EN FORSIKRING,
GØR DEN IKKE?

HVAD KAN DER SKE I
MIT LIV, SOM GØR, AT DET
ER NØDVENDIGT, AT JEG
FÅR EN FORSIKRING?

Forsikring

- er det overhovedet noget for mig?

Er dette tanker, du kan nikke
genkendende til?

Så kunne Handi Forsikrings-
service være en god mulighed
for at få svar på dine spørgs-
mål om forsikring.

Vi tilbyder forskellige
forsikringsmuligheder til
mennesker med udviklings-
hæmning og andre handicap.

Ring til os og hør nærmere.

CODAN **HANDI**
Forsikringservice

Handi Forsikringservice

Tlf. 3635 9640

(mandag-torsdag kl. 9-15:30)

Email: handi@lev.dk